ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 23 февраль
СЕШАНБА
№ 23 (5.466).
НАРХИ: ОБУНАЧИГА 3 СЎМ, СОТУВДА 5 СЎМ.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ашурой Мирзаева салкам ўн йилдан буён Қасби районидаги Мирзо Улуғбек номли давлат хўжалигининг 1-сут-товар фермасида соғувчи бўлиб ишлаб келмоқда. У ўзига бириктилган говмишларнинг ҳар биридан 8—9 литрдан сут соғиб олмоқда.

СУРАТДА: пешқадам сигир соғувчи А. Мирзаева.

Б. ИСМОИЛОВ олган сурат.

ЧЎПОН СУЛОЛАСИ

Косон районидаги «Насаф» давлат хўжалиги Қашқадарё вилоятида гўшт етиштириш бўйича нуфузли ўрин эгаллайди. Бу ерда ҳар йили 35—40 мингдан зиёд қўйэчки бўрдоқига боқилмоқда. Хўжаликнинг ташкил топганига чорак асрдан кўпроқ вақт ўтди. Шундан буён эл дастурхонига 200 минг тоннадан кўпроқ қўй гўшти етказиб берилди. Бу —йилига ўрта ҳисобда 9—9,5 минг тоннани ташкил этади, демакдир. Юқори навли қоракўл тери етиштиришда ҳам совхознинг ўз мавқеи бор. Совхоз вилоят қоракўлчилик трестига қарашли барча ва бошқа айрим хўжаликлардан қўйлар қабул қилиб, уларни бўрдоқига боқишга ихтисослаштирилган.

Шуни айтиш керакки, қўйларнинг бир гуруҳи шу ерда қочирилиб, бир муддат парвариш қилингандан сўнг гўштга сўйилади. Уларнинг қорнидаги 4,5—5 ойлик боласи олинади ва уни чорвадорлар тили билан айтганда, қоракўлча дейишади. Ана шу қоракўлча терилар ҳисобидан тушган даромад бўрдоқичилик хўжалигига ўтса, сони эса қўйларини топширган хўжаликлар режасига киради.

Хўжаликдаги ишчи ва хизматчилар молларни қай даражада семиртиришига, уларнинг маҳсулдорлигини оширишига қараб ҳақ оладилар. Маҳсулотни қанча кўпайтирса, шунча меҳнат ҳақи ошиб боради. Авваллари боқувдаги ҳар қўйнинг бир килограмм семириш вазнига (привесига) бўрдоқибоқарларга 13 тийиндан ҳақ тўланган бўлса, ҳозир 4 сўм 20 тийинга кўтарилди. Бу республикамиз Президенти ва ҳукуматининг чорвадорларга, гўшт етиштирувчи барча тармоқ меҳнаткашларига ғамхўрлигидан бўлса, иккинчи томондан бозор иқтисодиётининг талаби ҳамдир.

Мол боқишнинг заҳматларига чидаган кишигина эл дастурхонига барака киритади. Раҳматлик Содиқ бобо Санақулов, Панжи бобо Уриновлар шундай олийжаноб кишилардан эди. Мен ҳар иккала чорвадорни яхши танирдим, ишларини кузатиб, ғайратига ҳар сафар қойил қолардим. Улар бўрдоқичилик хўжалиги ташкил топган 1968 йилдан шу ерда иш бошлашган эди. Отахонлар ўзларидан эъзозли хотира қолдиришди. Энг асосийси шундаки, қариялар мактаб яратишди. Унда чорвадорлар авлоди тарбия топиб, кўпчилик бу табаррук касб таёғини шу азизлар қўлидан олицди. Айни вақтда Содиқ бобонинг ўғли Дилмурод совхозда отасининг руҳини шод этиб, унинг ишини давом эттираяпти. У бошқараётган қўйчилик бригадаси кўрсаткичлари эътиборга молик. Д. Санақулов бош бўрдоқибоқарлар ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 45—46 килограммга етказишиб, янада самаралироқ бўлишини кўзлаб меҳнат қилишаяпти. Жамоа мудом пешқадамлар сафида.

Минг шукрки, Панжи бобо ишининг давомчилари, унинг тўрт нафар ўғли — Анна, Баҳодир, Тоҳир ва Ботиржонлар ҳам совхозда обрў-эътибор топганлардан. Анна Ўринов — қўйчилик бригадасига етакчи. Укалари эса яқиндан кўмак беришаяпти. Улардан бири бош чўпон. Ўриновлар сулоласи оталиғида 5 минг бош қўй бор. Ана шунча қўйнинг сувидан, емишидан доимо бохабар бўлиб туриш катта меҳнат талаб этади. Маҳсулдорлигини ошириш эса биринчи галдаги вазифа ҳисобланади.

Бу ерда илғор чорвадорлар анчагина. Хўжаликда меҳнат қилаётган 60 нафарга яқин кишининг ҳар бири ҳақида илиқ фикрлар билдириш мумкин. Улар ўзаро мусобақа асосида ишлашаяпти. Раҳмат Рустамов, Соҳиб Тўқсонов, Аллоёр ва Бобоёр Очиловлар, Муҳиддин Ғиёсов, Даврон Нашвандов сингари соҳа жонкуярлари жамоада катта ҳурматга сазовор. Бош чўпон Раҳмат Рустамов — тадбиркор, ишчан. Унинг етакчилигидаги чўпонлар ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 49 килограммга етказишиб, илғорлар сафида боришаяпти. Меҳнат бор —ўша ерда маҳсулдорлик бор.

Бош иқтисодчи Михаил Элмирзаев билан мулоқотга киришганимизда, чамамда, кўп нарсалар ойдинлашди. Суҳбатимиз асосан хўжаликнинг иқтисодиёти ва истиқбол режалари хусусида борди. Мутахассис фикрича, хўжалик ўтган йили давлат наслчилик заводларидан ҳаммаси бўлиб 40 минг бош қўйни бўрдоқига боқиш учун қабул қилиб олди. Шунинг 30 минг 300 боши гўшт учун боқилди. Давлатга 1350 тоннадан зиёд маҳсулот сотилди. Ҳозир хўжаликда 16 минг бошдан зиёдроқ қўй боқилмоқда. Бу йил қоракўлчилик хўжаликлари билан 30 минг бош қўйни парваришлаш учун шартнома тузилган. Жорий йилда гўшт етиштиришни ўрта ҳисобда 1800 тоннага етказиш мўлжалланаяпти. 10 минг донадан кўпроқ қоракўлча топшириш ҳам режалаштирилган. Шу ўринда меҳнатга қараб ҳақ тўлаш ҳам кўнгилдагидек эканлигини қайд этиш лозим. Илғор чорвадорлар иш ҳақи ва йил сарҳисобидаги мукофот пули билан қўшиб ҳисоблаганда 15—20, ҳатто 30 минг сўмгача маош олишаяпти. Даромад олишнинг ички имкониятларидан ҳам унумли фойдаланилмоқда.

Дунё тўла-тўкис бўлмаганидек, ҳар бир хўжаликда ҳам ўзига хос муаммо ва камчиликлар мавжуд. Асосий муаммолардан бири — мазкур бўрдоқичилик давлат хўжалигининг ҳудуди тор. У атиги 100 гектардан зиёдроқ майдонни ташкил этади.

Совхоз директори Юсуп Назаров билан мулоқотимиз долзарб муаммоларга бориб тақалди. У кўнглига йиғилиб қолган гапларини самимийлик, куюнчаклик билан изҳор этди:

— Хўжаликка раҳбарлик қила бошлаганимга ўн йилча бўлди, —дейди у. — Шундан буён жамоа ҳаётига шерик бўлиб келаяпман. Чорвадор учун, биринчи навбатда, озуқа масаласи долзарб ҳисобланади. Кейинги йилларда давлат томонидан ажратиладиган омухта ем, яъни озуқа фондида узилишлар кўп бўлди. Косон ва Қарши шаҳарларидаги ёғ заводларидан шелуха, Қарши ун комбинатидан кепак оламиз. Кўп ҳолларда уларни ўз вақтида ололмай хунобмиз. Молларда омухта емдан узилиш бўлдими, бас, чорвадор кутилган натижага эришиши қийин кечади. Ҳаммамиз чоп-чопдан бўшамай қоламиз. Мисол учун, бўрдоқига боқилаётган бир қўйга кунига 1,5 килограмм шелуха, 600—700 граммдан омухта ем, 200 граммдан кўк беда берилиши керак. Жониворларнинг вазнини 45 килограммга етказиш учун камида 120—130 кун муттасил шундай боқилишини таъминлаш лозим. Яна тош боссин десангиз, тағин меҳнат. Бу гапларни нолиганимдан айтмаяпман. Элга, чорвадор жамоамизга қайишганимдан шундай деяпман, холос.

Директорнинг бу мулоҳаҳазаю эътирозларида жон бор. Зора, мутасадди раҳбарлар эзгулик йўлидаги ҳаракатга баракат тилаб, амалий кўмакка келишса?! Биз шундан умидвормиз.

И. АМИРҚУЛОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов буюк Британиянинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Брайн Фоллни қабул қилди.

Ислом Каримов икки мамлакат ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш давр талаби эканини алоҳида таъкидлади ва тез кунларда Буюк Британиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси очилишига умид билдирди. Зеро, вақт икки мамлакат компания ва фирмалари ўртасида таркиб топаётган алоқаларнинг умумий йўналишларини белгилаб бериш ҳамда тартибга солиш учун битим ва шартномалар имзоланишини қайта-қайта тақозо этмоқда.

Брайн Фолл Ислом Каримовга Буюк Британия Бош вазири Жон Мейжорнинг самимий саломини топширди ва Буюк Британия ҳукумати Ўзбекистонда яқин кунларда элчихонасини очишга қарор қилганини айтди.

Суҳбат қизғин ва самимий руҳда ўтди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

М.-Б. М. МАЛИКОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Маликов Муҳаммад-Бобур Мажидович Ўзбекистон Республикасининг Америка Қўшма Штатларидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1993 йил 19 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

М.-Б. М. МАЛИКОВГА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ДАРАЖАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Муҳаммад-Бобур Мажидович Маликовга Ўзбекистон Республикасининг фавқулодда ва мухтор элчиси даражаси берилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти. **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1993 йил 19 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

М.-Б. М. МАЛИКОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Маликов Муҳаммад-Бобур Мажидович бошқа ишга ўтгани муносабати билан Ўзбекистон Республикаси адлия вазири вазифасидан озод этилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти. **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1993 йил 19 февраль.

ОҚ ЧАШМА

Эл маъмурчилиги, дастурхон тўкинчилиги йўлида фидойилик кўрсатиш катта масъулиятни зиммага олиб, ҳузур-ҳаловатдан кечиш демакдир. Зеро, элга ҳамнафаслик туйғуси, инсонлик бахти ҳамиша бизни эзгуликка ундаб туради. Бири кам дунёнинг кемтикларини тўлдириш йўлида меҳнат қилаётганлар саодатманд одамлардир.

— Инсон бахти нимада? — сўрайман Гулчеҳрадан.

— Элу юртга қилган хизмати билан ўлчанади, — жавоб қайтаради у. — Бунинг учун эса дилда эътиқод ва қатъиятлилик туйғуси барқ урмоғи лозим.

Унинг ишончла айтган сўзларига дил-дилимдан қўшиламан. Сир бой бермасдан касбига бўлган иштиёқини билгим келади.

— Ўтган йили соғувчилар мусобақасида ғолиб бўлибсиз. Касбингиздан...

— Ёки, шунчаки тирикчилик ўтказиш учун ишлаяпсизми, демоқчисиз. Тўғри топдимми? — кулимсираб фикримни давом эттирди Гулчеҳра. — Очиғини айтганда, дастлаб бироз чўчигандим. Негаки, жониворларнинг тилига тушуниб олгунимча мени машаққатлар кутганлиги аниқ эди. Ўша синов давридаёқ сигирларнинг «инжиқликлари»ни меҳр билан енгишга ҳаракат қилдим. Жониворлар инсон кайфиятини дарров фаҳмлайди. Қанча «эркаласангиз», қашлаб, ювиб-тарасангиз сизга шунча тез ўрганади. Бегона одам келса, унча-бунчага ёнига йўлатмайди ҳам. Демак, касбни севмасдан бу соҳада ишлаш мумкин эмас.

Гулчеҳра Исматова «Ғалаба» жамоа хўжалигидан. Гўзалкент район оқ чашма соҳибалари ўртасида ҳам пешқадамлардан. Унинг боқимида 14 бош сигир бор. Ўтган йилги якуний рақамлар ҳам Гулчеҳранинг ютуқларини яққол ифодалаб турибди. Ҳар бош соғин сигирдан режада белгиланган 2.359 ўрнига 2.450 килограммдан маҳсулот етиштирди. Қолаверса, Гулчеҳра шу йилнинг январь ойида ҳам ҳар бир говмишдан кунига 8—9 килограммдан сут соғиб олиб, юқори натижага эришди.

— Хўжалигимиз ўтган йили давлатга сут сотиш режасини 107 фоизга адо этди, — дейди ферма мудири Иброҳим Бойхонов. — Бунда Гулчеҳранинг ҳам муносиб улуши бор. Ҳамкасби Фазилат Нурматова ҳам ундан ортда қолмаётир. Гарчи сут-товар фермамизда соғин сигирлар сони эндигина 26 бошга етган бўлса-да, уларнинг сафини зотдор моллар билан тўлдиришга аҳамият бераяпмиз. Яқинда наслдор 15 бош мол сотиб олиш ниятимиз бор. Ўтган йили гўшт сотиш режасини ҳам ортиғи билан уддаладик. Ташаббускорликнинг кенг қулоч ёйиши, меҳнат режимига қатъий риоя қилиниши маҳсулот мўллигини таъминламоқда. Гулчеҳра Исматова сингари чорвадорларнинг ғайрати туфайли ишимизда унумдорлик юқори.

Ғайрат БОБОҚУЛОВ.

ОБ-ҲАВО

Ҳафтанинг бошланишида Ўзбекистоннинг аксарият қисмида ёғингарчилик бўлади. Кейинчалик ҳафта охиригача қуруқ ҳаво сақланиб туради. Кечаси ва эрталабки соатларда туман тушиши мумкин. Ҳафта мобайнида ҳарорат кечаси 2—7 даражагача совуқ, кундузи 7—12 дан 3—8 даражагача илиқ атрофида бўлади. Республика шимолида кечаси 8—13, Устюртда 15—20 даража совуқ, кундузи 0—5 даража бўлади. Ҳафта охирига келиб ҳарорат бир мунча кўтарилади.

Е. МЯГКАЯ,
об-ҳавошунос.

СИФАТЛИ УРУҒ—МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

ШУ КУННИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАСИ

Ўзбекистон мустақил давлат сифатида дунё миқёсига чиқаётган экан, унинг ички сиёсатида ҳам туб ўзгаришлар қилишга, янгича иш юритишга тўғри келмоқда. Жумҳурият тараққиётида устивор тус берилаётган қишлоқ хўжалигида ҳам эскича тартиб-қоидаларни янги, замонавий усул ва услублар билан алмаштириш керак. Унинг ҳар бир соҳаси ва бўғини жиддий ислоҳотни тақозо этади. Деҳқончиликнинг асоси, бўлғуси мўл ҳосил манбаи ҳисобланган уруғчилик ҳам шундай янгиланишга муҳтож. Сирдарё вилоятидаги Бахт пахта тозалаш заводида бўлиб ўтган уруғчилик мавзуидаги республика семинар-кенгашидан кўзланган мақсад ҳақиқий аҳволни таҳлил қилиш, ютуқ ва камчиликларни аниқлаш, тобора яқинлашаётган кўкламги экиш мавсуми олдидан ўзаро маслаҳатлашиб, тажрибаларни оммалаштириш эди.

Йиғин иштирокчилари дастлаб заводда ишни ташкил этиш жараёнлари билан танишдилар. Хом ашёни чигит ва толага ажратиш, уруғликни туксизлантириш, ўсишини тезлатувчи моддалар, касаллик ва зараркунандаларга қарши дориворлар билан ишлов бериш цехларида бўлдилар. Бу ерда бир неча йилдан бери чигит ПАВ-61 ўстирувчи моддаси билан ишланиб, сўнгра далаларга қадалмоқда. Бу борада махсус машина ҳам яратилган. У билан бир кеча-кундузда 10 тоннагача уруғликни дорилаш мумкин. Уч марта давлат синовидан ўтган мазкур мослама уруғликни кам зарарлаши, унинг унувчанлигини ва ҳосилдорликни ошириши, чигитни тежашга имкон бериши билан кўпчиликка маъқул келмоқда. ПАВ-61 муаллифи, Гулистон давлат университети доценти С. Убайдуллаев модда ва уни ишлатиш тўғрисида батафсил гапирди. Бултур ушбу доривор билан намланган чигит 300 минг гектар майдонга экилди. Натижаси яхши, ҳосилдорлик ошди. ПАВ-61 уруғлик кўкаришини тезлаштириш билан бирга ғўзани касалликларга чидамли қилишини ҳам кўрсатди.

Шундан сўнг завод мажлисхонасида йиғин бўлди. Уни республика Қишлоқ хўжалиги вазири Н. Қаюмов олиб борди. Вазирликнинг пахта уруғчилиги бошқармаси бошлиғи Ҳ. Раҳимов сўзга чиқиб, семинарнинг олдингилардан фарқли ўлароқ, ўзига хос жиҳатлари тўғрисида гапирди. Ана шундай жиҳатлардан бири ўтган йили об-ҳаво ноқулайлиги туфайли уруғлик хом ашё етиштириш, уни йиғиштириб олиш мушкул кечганлигидир. Табиат инжиқлиги орқасидан ҳосил кеч пишиб етилди, оқибатда терим орқага сурилди. Сифати ҳам кўнгилдагидек бўлмади. Бунинг устига иқтисодий мураккабликлар туфайли айни пайтда бошқа муаммолар ҳам чиқмоқда. Ҳозир 35—40 минг тонна уруғликни ишлаш учун дориворлар бор. Бироқ 100 минг тоннадан зиёд чигитга ишлов бериш керак. Вазият уруғликдаги касаллик ва зараркунандаларнинг замбуруғларини ўлдирадиган жамики имкониятлардан фойдаланишни, барча куч-ғайратни ишга солишни талаб этади.

Уруғчилик соҳасида етилган муаммолар оз эмас. Навдор, сифатли чигит тайёрлашга эришиб бўлмаётир. Ҳолбуки янги иқлимлаштирилган навлар учун 10 та, эскилари учун 60 та элита хўжаликлари мавжуд. Наманган, Сурхондарё, Тошкент вилоятларида 10—11 та нав қадалмоқда. Табиийки сернавлик мушкулликлар келтириб чиқаради. Шунинг учун бир вилоятга 5—6 та нав етарлидир. Агар ҳар районни битта навга мослаштирганда ҳосилни пахта заводида қайта ишлаш ҳам, сифатли уруғлик тайёрлаш ҳам енгиллашган бўлур эди.

Жорий йилда пахта заводлари хўжаликлар учун 144 минг тонна чигитни тозалаб, саралаб беришлари керак. Жумладан 21 минг тоннаси туксизлантирилиши, 105 минг тоннаси касаллик ҳамда зараркунандаларга қарши дориворлар билан ишланиши лозим. Бу борадаги ишларни бажариш муддатлари, аниқ тартиб-қоидалари ишлаб чиқилиб, жойларга етказиб берилган. Бироқ унинг ижросини яхши, деб бўлмайди. Бултур кўкламги ноқулайликлар туфайли 825 минг гектар ерга қайтадан чигит қадалди. Жами 125 минг тонна уруғлик сарфланди. Ўтган йилги қийинчиликлардан тўғри сабоқ чиқариш зарур.

Жойларда уруғликни ишлатиш миқдори ҳам турлича. Жиззах, Сирдарё вилоятларида гектарига 35—40, Тошкент, Наманган вилоятларида 60—70 килограммдан чигит сарфланади. Республика бўйича шундай натижага эришилса анча уруғлик тежалган бўлур эди.

Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институти директори Ш. Иброҳимов бултур фойдали ҳарорат етишмовчилиги туфайли уруғлик ҳосил яхши етилмаганлигини таъкидлади. Бу мутахассислар ва ходимлар масъулиятини оширмоқда. Чигит сифатини талаб даражасига етказиш керак. Айниқса уруғликни саралашга эътиборни кучайтириш лозим. Бу юмуш кўнгилдагидек бажарилса, аниқ уялаб экилса, анча сермеҳнат жараён — яганалаш енгиллашади ёки унга эҳтиёж қолмайди. Хориждаги пахтакорлар шундай қиладилар. Самарали усул — уруғни пуштаға қадаш ҳам фойдалидир. Бу борада тажриба етарли.

Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти директорининг ўринбосари И. Ўрунов ғўза касалликлари ва зараркунандаларига қарши чора-тадбирлар тўғрисида гапирди. Ўтган йили мутахассислар 1,5 миллион гектар майдонда шундай синовларни ўтказдилар. 80—90 минг гектар майдонда экин гоммоз билан зарарланганлиги аниқланди. Илмгоҳда зараркунанда ва касалликларга қарши ишлатиладиган 80 га яқин доривор синовдан ўтди. Уларнинг яхшилари ишлаб чиқаришга тавсия этилди. Республика Фанлар академияси полимер физикаси институтининг лаборатория раҳбари, профессор С. Рашидова, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди Р. Кенжаев, Тошкент қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва ирригация муҳандислари институт доценти Қ. Авезовлар ҳам сўзга чиқиб, уруғлик чигитни экишга тайёрлаш, кўкаришини тезлатувчи ва касаллик ҳамда зараркунандаларга чидамлилигини оширувчи дориворлар билан ишлов бериш борасида ўз тажриба ва мулоҳазаларини ўртоқлашдилар.

Гоммоз касалига қарши иссиқ сув ёрдамида курашиш усули қулайлиги ва соддалиги билан диққатга сазовор. Уни қашқадарёлик деҳқонлар бир неча йилдан бери қўллаиб келмоқдалар. Бу усул Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти лабораториясида ҳам синаб кўрилди. Маълумки барча мавжудот белгиланган ҳароратда яшайди. Гоммоз замбуруғи ҳам шундай. Тажриба кўрсатишича чигитни 70—80 даража иссиқ сувда намлаш мумкин. Касаллик замбуруғи 50 даража иссиқликда нобуд бўлади. Айни пайтда уруғликнинг унувчанлиги ортади. Гумат натрий доривори билан ишлов бериш ҳам чигитга ижобий таъсир этмоқда. Унинг 30 фоизи ўстирувчи модда бўлса, қолган қисми зарарли микробларга қарши курашади.

Қишлоқ хўжалигига кимёвий хизмат кўрсатиш жумҳурият бирлашмаси раиси Ж. Шарипов собиқ Иттифоқ тарқалгандан кейин дориворлар топиш қийинлашганлигини айтди. Республиканинг иқтисодий аҳволи ҳаммага маълум. Лекин мушкулликлар ўз йўлига, топширилган ишни бажариш лозим. Вазият мавжуд дорилардан, бошқа имкониятлардан омилкорлик билан фойдаланишни тақозо этади. Юзага келаётган мураккабликлар зарарли ҳашаротлар кўпайишига имкон бермоқда. Бу йил ҳам шундай бўлиши кутилаяпти. Уларга қарши куч ва имкониятларни бирлаштириб, баҳамжиҳат курашиш зарур. Сирдарё вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари М. Ибодуллаев уруғлик сифатини яхшилаш тўғрисида гапириб, деҳқонлар олимларнинг самарали ва мақбул тавсияларига, мутахассисларнинг амалий ёрдамларига муҳтож эканликларини айтди.

Республика Қишлоқ хўжалиги вазири Норбек Қаюмов йиғилганларнинг эътиборини Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг яқинда қабул қилган қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш чоралари тўғрисидаги қарорига қаратди. Унда уруғчиликка алоҳида урғу берилган. Соҳа ходимларининг, ихтисослашган хўжаликларнинг моддий манфаатдорликларини ва қизиқишларини ошириш кўзда тутилган.

Давр янгича фикрлашни тақозо этмоқда. Эндиликда илгариги қонун-қоидалар билан ишлаб бўлмайди. Агар бутун қишлоқ хўжалигида аҳволни яхшилашни, сезиларли силжишни, салмоқли натижани истасак, аввало уруғчилик соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, янги тартибни жорий этиш керак. Уруғлик етиштирувчи билан истеъмолчи ўртасидаги муносабатни шартнома асосида йўлга қўйиш лозим. Бунда уруғлик яхши бўлмаса уни тайёрлаб берган жарима тўлаши, юқори ҳосил олинса манфаатдор бўлиши даркор. Ҳозир эса ким нимани хоҳласа, ўшани қилаверади. Бунга чек қўйиш фурсати етди.

Авваллари пахта саноати Қишлоқ хўжалиги вазирлиги билан бирга эди. Ажратилгандан сўнг муаммолар туғилди. Ўша буйруқда уруғчилик бўйича ҳамкорликда ишлаш лозимлиги кўрсатилган.

Олимлар ва мутахассислар ўз ғоясини ўтказишга интилишлари унчалик тўғри эмас. Асосий вазифа соҳани тартибга солиш, ишни яхшилаш, деҳқонларни сара ва ишончли уруғлик билан таъминлаш экан, ана шу умумманфаати ҳамма нарсадан устун турмоғи зарур. Бултур олтингугурт етишмаслиги туфайли пойтахт вилоятида ғўзанинг 30 фоизини ўргимчакана нобуд қилди. Ҳолбуки бу дориворни ўзимизда ишлаб чиқарамиз. Бундай камчиликларни яна келтириш мумкин. Кўп нарсани биламиз, катта имкониятларимиз бор. Ҳамма гап улардан оқилона фойдаланишга боғлиқ.

Эргаш ИСМОИЛ ўғли.

ҲАҚИҚАТНИ АЙТИШ ВАҚТИ КЕЛМАДИМИ?

Партиямизнинг раиси, республика Президенти Ислом Каримовнинг «Комсомольская правда» газетасининг мухбири билан суҳбати шу мақолани ёзишимга сабаб бўлди. Президентимиз бу суҳбатда мухолифиятнинг гапларини инобатга олиб, уларни республикамизда ўтказилаётган сиёсатнинг тўғрилигига ишонтириб, Ўзбекистонда амалга оширилаётган ўзгартишларнинг моҳиятини яна бир бор сабр-бардош ва далиллар билан тушунтириб беради.

Ислом Каримов республикада сиёсий кучлар мавқеини, уларнинг ўзаро мураккаб муносабатларини рўй-рост таҳлил қилади. Бу муносабатлар фақат Ўзбекистондаги ички вазият билан эмас, балки Ўзбекистондан олисдаги сиёсий кучларнинг муддаолари билан ҳам изоҳланади. Бир вақтлар республиканинг ўзидаги ва ундан ташқаридаги мухолифлар келтирилган далилларни билиб-билмасликка олар эдилар. Ҳозир ҳам баъзи бировлар кар ва сўқирлигича қолмоқда. Шу сабабли зикр этилган суҳбат самимий ҳурмат билан қабул қилинмоқда, унда далилларни тушунтиришга ва идрок этишга тайёрлик яққол кўриниб турибди. Бу — суҳбатни ўқигандан кейинги дастлабки таассурот.

Иккинчи таассурот эса суҳбатни республикамиздаги ҳаёт билан қиёслаганим сари кучайиб борди. Бу — Конституция ва Президент Ўзбекистонда адолатнинг мустаҳкам кафолати эканига ишонч туйғусидир. Шу сабабли ҳаётнинг ўзи ҳамма нарсани пухта жой-жойига қўймоқда.

Ҳозирги пайтда бузғунчи мухолифият «ноҳақ таҳқирланган ва таъқиб этилаётганлар»нинг эски ниқоби билан яширинишга уринмоқда. Ўз сиёсатидаги бўҳронни ҳокимият томонидан қилинаётган тазйиқнинг таъсири деб ишонтиришга уринмоқда.

Менимча, мухолифият сиёсий муваффақиятсизлигининг илдизлари чуқурроқ ва жиддийроқдир. Гап шундаки, мен «Бирлик» ҳаракати, унинг раҳбарлари ва фаолларини яхши биламан.

Мазкур ҳаракатнинг ривожини у ташкил топган пайтдан ҳозирги кунгача назардан ўтказиб, шуни айтиш мумкинки, республика мустақил деб эълон қилиниб, ҳаётнинг барча соҳаларида юксалиш сари ўз йўлини излай бошлаган яқин ўтмишда «Бирлик» сиёсий ҳалокат сари узил-кесил йўл олди. Эркинлик ва мустақиллик нури мухолифият раҳбарларининг ўтакетган шуҳратпарастлигини, ҳокимиятни қўлга олишни мўлжаллаб ҳаракат қилаётганини рўй-рост кўрсатиб қўйди. Мухолифият раҳбарлари юксалишнинг табиий қийинчиликларини бутун халқ билан биргаликда бартараф этиш, қонуний ҳокимият билан, бошқа жамоат ташкилотлари билан қўлни-қўлга бериб, мустақилликни мустаҳкамлаш йўлларини излаш ўрнига, ҳокимиятга даъвогарлик қилдилар. Улар доимий курашга кўникиб қолиб, ҳукуматга қарши ҳаракатдан тўхтамадилар. Ўз халқини изчиллик билан ҳимоя қилиб, республика мустақиллиги учун, иқтисодиётимизни ва ғуруримизни тиклаш учун оғир кураш олиб бораётган (буни вақт кун сайин тобора кўпроқ исботламоқда) ҳукуматга қарши фаолиятни давом эттирдилар. Мухолифиятдаги бу жазаваси тутган кишилар ўз эҳтиросларига (шундаймикин?) берилиб кетиб, асосий нарсани сезмай қолишди. Халқимиз мустақиллик йўлидан анча илгарилаб кетди. Улар эса митингбозлик «майдончаси»да қолиб кетишди. Етиб олишга ҳаракат қилишди, аммо яна бегона саробларга эргашиб, боши берк кўчага кириб қолишди.

Табиий равишда шундай савол туғилади: мухолифият деб аталмиш ҳаракат раҳбарлари кимларнинг манфаатларини ҳимоя қилмоқда ёки бўлмаса кимларнинг манфаатларини деб жазавага тушмоқда? Кимларнинг маблағи ва пули эвазига яшамоқда, ҳеч қаерда ишламай, ўзларига ҳамма нарса ҳозиру нозир бўлган турмушни таъминлаб, кимларнинг маблағи ва пули эвазига Ўзбекистондан жуда олисларга қайта-қайта сафар қилмоқда? Энг муҳими — бундай маънавий пасткашликнинг чегараси борми? Уларнинг журналистлар саволларига берган ҳар бир жавоби (республикадан ташқарида улар жуда кўп савол-жавоб қилишмоқда), ҳар бир фикри Ўзбекистонда амалга оширилаётган ҳар қандай ижобий ишга заҳар сочмоқда-ку, ахир!

Халқимизнинг анъанасига мувофиқ беихтиёр савол бергинг келади киши: «улар қаерда туғилган, қайси заминда, кимнинг нон-тузини еб катта бўлган?»

Суҳбатни ўқир эканман, хаёлан жаноб Бейкерга бундай жавоб қилдим: ҳукумат узоқ вақт кўриб-кўрмасликка олиб келди, ҳа, рўйхатга олинмаган ташкилотнинг қароргоҳи, катта миқдорда пули (шу пул туфайли «Бирлик» раҳбарияти орасида жанжаллар келиб чиқди) борлигидан кўз юмди. Қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот бузилишига ҳам бардош берди. Эндиликда «Бирлик» раҳбарлари тоталитаризмда айблаётган И. Каримов бир йилдан кўпроқ вақт буни юксалишнинг қийинчиликлари деб ҳисоблаб келди. Сабр-бардош билан, мухолифият ҳақиқат йўлига ўтиб олиши учун қайта-қайта имконият берди. Аммо мухолифият етакчилари ҳамма нарсани нотўғри талқин этиб, бузиб кўрсатиб, ҳар сафар ёрдамга чўзилган қўлни силтаб ташладилар. Ўз ораларидаги оқил кишиларга ҳам қулоқ солмадилар. Сабр-бардош ва олижанобликни ожизлик деб билдилар. Ахир, бу Президентнинг, ҳукуматнинг мулоқотга интилиши, айниқса, «Бирлик»нинг оддий аъзоларига эътибори эмасмиди?

Бунга жавобан — тотувлик сари ҳаракат қилиш ўрнига «Миллий мажлис» тузилсин!» деб талаб қўйишди. Мухолифият ҳокимиятнинг олий идорасини Конституцияга зид органга айлантиришга аҳд қилди. Уларнинг режаларига кўра, республика Олий Кенгаши қабул қилган қонунлар «Миллий мажлис» билан келишилмаса, кучга кирмас эди!

Ўзини ҳурмат қиладиган АҚШ конгресси ёки Франция парламенти ўз мамлакатида бундай аҳволга йўл қўя олармиди? Буни қайси давлатда ва ким давлат тўнтаришига уриниш эмас, деб айтиши мумкин?

Ана шулар ҳақида мулоҳаза қила туриб, собиқ сиёсий тузилмаларда бошқарув ва сиёсатнинг турли бўғинларида ишлаган чоғимда одамлар онгида большевикча, инқилобий мафкуранинг таъсири нақадар чуқурлигини тўғри англай олмаганимни сезаман. Сўл ва ўнг мухолифиятнинг фаолияти худди шуни кўрсатиб турибди.

Ўтмишдаги тажрибамизнинг энг ачинарли томони шундаки, қонунларга ҳурматсизлик ҳисси вужуд-вужудимизга сингдириб юборилган эди. «Инқилобий мақсадга мувофиқлик» қонундан ва маънавий меъёрлардан устун деб ўргатилди. Биздаги демократик мухолифиятнинг хонаки «ота»лари ўз усулларида «большевик»лар бўлиб чиқишди. Айни шу демократиянинг «оталари ва машъаллари» демократия ҳамда бозор сари инқилобий сакраш қоидасини амалга ошира бошлашди. Ана шулар «баъзан қонунларнинг бузилишига парво қилманглар, кейин яхши бўлиб кетади!» деб талаб қилишди.

Бу баҳоналар бизга нақадар таниш! Айни шундай истаклар билан Тожикистонда, Тоғли Қорабоғда, уруш алангаланиб турган бошқа минтақаларда биродаркушлик дўзахига йўл очиб берилди. Демократиянинг муқаддас қоидаси — қонуннинг устиворлигидан бундай «беозор» чекиниш 1917 йилда ҳам, 1937 йилда ҳам, 80-йиллардаги «қайта қуриш»да ҳам юз минглаб кишиларнинг ҳалок бўлишига олиб келди, ҳозир ҳам Ўзбекистондан ташқарида юз минглаб, миллионлаб кишилар нобуд бўлмоқда, ғам-ғуссага ботмоқда.

Сабр-бардошли доно халқимизга Россия талқинидаги коммунистик ғояларни тиқиштиришга уриндилар. Бу нималарга олиб келганини ҳар бир холис киши кўриб турибди. Бугун яна хориждан туриб бизга қандай яшашни ўргатишга — яна улар тўғри, деб ҳисоблаётган тарзда яшашни ўргатишга (уларнинг виждони борми ўзи?) уринмоқдалар. Ўзлари хоҳласалар-хоҳламасалар, яна «ким биз билан бўлмаса, у бизга қарши!» деган большевикча қоидани тиқиштирмоқдалар. Бас қилинг, «жаноблар» ёки «ўртоқлар» ва бошқа «валинеъматлар»! Ўзингизни демократ деб ҳисобласангиз, сизлардан фикрларнинг ва демократия йўлларининг хилма-хиллигини ҳурмат қилишни, демократия тараққиётида ўзга тасаввурлар ва қарашларни, мезонларни ҳам ҳурмат қилишни сўраймиз.

«Бирлик» ҳаракатига келганда эса, унга раҳбарлари орқали энди республиканинг Олий суд ҳокимияти —Олий суд томонидан ўз хатоларини англаб олиш ҳамда демократия йўлидан уларга нисбатан анча илгарилаб кетган ўз халқига етиб олиш, айнан етиб олиш учун яна бир марта (нечанчи марта денг!) имконият берилди. Халқимиз мустақилликнинг моҳиятини теран тушуниб етди ва. табиийки, боши берк кўчага кириб қолган мухолиф «демократия оталари»дан кўп марта донороқ бўлиб чиқди.

Х. АБДУРАИМОВ,
Ўзбекистон ХДП Тошкент шаҳар Кенгашининг котиби.

ИЛОВА: Ўзбекистондаги сохта ҳуқуқ ҳимоячилари таъқиб этилаётгани хусусидаги нолаларнинг аниқ манбаи мавжуд. У Ўзбекистон диёрида эмас. Бу манба Вашингтонда жойлашган бўлиб, Совет яҳудийларини ҳимоя қилувчи АҚШ яҳудийлар кенгашларининг бирлашмаси деб аталади. Улар ногаҳон бирлашиб олган эканлар, чамаси, у томоннинг ҳам, бу томоннинг ҳам иши яхши эмас. Аммо нима ҳам қилишарди — ўзларига эътиборни жалб этиш учун Ярим ойни Довуд юлдузига алмаштиришлари ҳам мумкин...

Қайта ишлаш саноати

БОҒЛАРГА ТУТАШ КОРХОНАЛАР

Самарқанд вилоят мева-сабзавот, узум-саноат бирлашмаси таркибида 66 та жамоа ва давлат хўжалиги, 15 та хом ашёни қайта ишлайдиган корхона бор. Бу ерда йилига 180 минг тонна сабзавот, 40 минг тонна мева, 200 минг тонна узум етиштирилади ва қайта ишланади.

Бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги пайтда йиллаб ечилмаган муаммолар турмуш даражасига жиддий салбий таъсир ўтказаяпти. Қайта ишлаш саноати яхши ривожланмаган. Ҳаёт эса доимо ўзгаришда. Иложини топиш, яъни кичик корхоналарни ривожлантиришни ҳаётнинг ўзи тақозо қилмоқда. Хўш, бу соҳада қандай ишлар қилинди-ю, яна қандай тадбирлар амалга оширилмоқчи? Шу йўналишда дуч келинаётган муаммолар қандай қилиб ҳал этиб борилаяпти? Биз ана шундай саволлар билан Самарқанд вилоят мева-сабзавот-узум саноат бирлашмаси, унинг хўжаликлари, корхоналари раҳбарларига, мутахассисларига мурожаат қилдик.

Исо ИСҲОҚОВ, бирлашма раиси: — Энг аввало кичик корхоналарни ривожлантиришга эътибор бераяпмиз. Масалан, Оқдарё районидаги Ҳамроев номли, Челак районидаги Хўжа Исмоил Бухорий номли жамоа хўжаликларида йилига 3 миллион шартли банка консерва ишлаб чиқарадиган кичик корхоналар қурилаяпти. Ана шундай корхоналардан бири яқинда Тойлоқ районидаги Раҳматулло Саидназаров номли давлат хўжалигида иш бошлади. Бу ерда ўтган йили етти минг тонна узум, уч минг тонна мева қайта ишланиб гулоб, шарбат, мураббо, шинни ва бошқа лаззатли маҳсулотлар тайёрланди. Олинаётган фойданинг бир қисми нарх-навонинг ўсишига қараб хўжаликларга берилаяпти. Қолгани эса кичик корхона ёнида янги цехларни қуришга, ишчиларнинг маошини ошириш, фахрийларга, қаровсиз қолган ёлғизларга ёрдам учун ажратилаяпти. Ховренко номли вино корхонаси қошида пластмассадан ясалган ичимлик шишалари қутиси, металл ва пластмасса қопқоқлар ишлаб чиқарадиган кичик корхона ишлаяпти. Вилоят марказидаги «Зарафшон» спиртли ичимликлар ишлаб чиқариш заводи қошида спирт цехини ишга туширдик. Эндиликда бу маҳсулот бир неча баробар арзонга тушмоқда. «Ўроқ ва Болға» корхонасига Австрия билан ҳамкорликда майда қадоқлаш ускуналари ўрнатилаяпти. Келгусида бу ерда помидорни қайта ишлашни йўлга қўямиз. Демак, ҳали биз тайёр деб халққа тақдим қилаётган маҳсулотларнинг ҳам кўпини қайта ишлаб, самарадорлигини янада ошириш мумкин экан. Қолаверса, майда қадоқлаш саноатдаги янги технологиядир. Бунинг учун ишчиларда ҳам ўзига хос дид, билим, малака бўлиши керак. Чунки ҳозир ҳар жиҳатдан тажрибали мутахассисни етиштиришнинг ўзи бўлмайди. Шу сабабдан илғор, малакали ишчиларимизни янада кўпроқ, рағбатлантириб, уларга моддий ёрдам бериб, етук билим олишларига зарур шароит яратаяпмиз. Ахир саноатга кундан-кунга янгиликлар кириб келаяпти. Чет эл фирмалари билан алоқалар кучаймоқда. Шу мақсадда ишчиларнинг бир қисмини қисқа муддатли ўқишга ҳам юбораяпмиз. Мутахассис-ўқитувчи таклиф этаяпмиз.

Яқинда италияликлар билан ҳамкорликда бир неччта кичик корхоналар, цехлар барпо этамиз. Чунончи «Сандвик» фирмаси ишлаб чиқарган мева-сабзавотларни ҳам тўғраб, ҳам қуритадиган линиялар ўрнатилиб, ишга туширилади. Бу линиялар жамоа ва давлат хўжаликларида туриб қолган маҳсулотларнинг умрини узайтиради.

Самарқанд районидаги «Гулобод» жамоа хўжалигида консерва цехи очганмиз. Шунингдек биргина мева ёки сабзавотни қайта ишлаш билан ўз фаолиятимизни чеклаб қўймасдан бошқа соҳаларга ҳам қўлураяпмиз. Шу район ҳудудида ишга туширилган аёллар калиши, махси-калишлар ишлаб чиқарадиган кичик корхона ҳозир кунига минг дона маҳсулот бермоқда. Худди шу корхонага чет эл фирмаларидан болаларнинг енгил пойабзалларини ишлаб чиқарадиган линияларни ҳам сотиб олиб ўрнатамиз. Шу районда кунига 10 тонна сутни қайта ишлаб сариёғ, пишлоқ, сузма, ширин сузма ва бошқа хил озиқ-овқатларни халққа етказиб берадиган кичик корхона ҳам самарали ишламоқда.

Режаларимиз катта. Ураллилар билан ҳамкорликда йилига 50 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарадиган корхонани йўлга қўйдик. Булунғурдаги вино корхонаси ёнида шампан виноси ишлаб чиқариш учун қуйиш цехи қурилаяпти. Хуллас, йиллар давомида фақат хом-ашё ишлаб чиқарган вилоятимиз хўжалик ва корхоналари эндиликда ўз тайёр маҳсулотларини жаҳон бозорига олиб чиқиш, уни дунёга танитиш, халқни бойитиш сари дадил қадам қўйдилар. Бунинг учун саноатни тобора ривожлантираяпмиз. Ҳозирча маҳсулотларимизнинг бир қисмини Россия, Болтиқбўйи давлатларига шартнома асосида жўнатиб, улардан кичик корхоналар учун янги линиялар харид қилинаяпти. Кунига бир тонна шакар ишлаб чиқарадиган кичик ҳажмли ускуналар, 2,5 тонналик қурилма, пиво пишириш, чигит ёғи цехлари ана шулар жумласидандир.

Мусохон ТЎРАЕВ, Тойлоқ районидаги Улуғбек номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси: — Хўжалигимизда иккита кичик корхона қурдик. Биттаси харидоргир плёнка ишлаб чиқаради. Даромади яхши. Иккинчисини эса узоқни ўйлаб ташкил этдик. Ҳозирги пайтда аксарият ширкатлар, кичик корхоналар бевосита ишлаб чиқариш билан шуғулланмасдан тайёр моллар билан чайқов қилаяпти. Биз ана шундай воқеага йўл қўймаслик мақсадида уларга 20 бош қорамол, 3 гектар ер ажратдик. Улар келгусида сут ва гўштни қайта ишлайдиган кичик корхона ташкил этишмоқчи. Бундан ташқари пиллани дастлаб қайта ишлайдиган корхонамиз ҳам бор. Зеро йилига 19 тонна пилла етиштириб, унинг 25 фоизи, яъни 10 тоннаси ўзимизга қолади. Келгусида бу қимматбаҳо саноат хом-ашёсидан атлас тўқийдиган цех ҳам очиш ниятимиз бор. Чунки тайёр маҳсулот биз учун кони фойда.

Тўхта ХУДОЙНАЗАРОВ, Тойлоқ район деҳқончилик-саноат бирлашмаси бош директори: — Районда 12 та хўжалик бор. Улар кўп миқдорда картошка, сабзавот, ҳўл мева, майиз, пилла, сут ва гўшт етиштирадилар. Район марказида йилига 45 минг тонна мева ва сабзавотни қайта ишлайдиган консерва заводи ишлаб турибди. Садриддин Айний, «Давлатобод» жамоа хўжаликларида, «Жумабозор», «Зарафшон» давлат хўжаликларида узумни қайта ишлаб, шарбат, мусаллас, шинни тайёрлайдиган цехлар ҳам очилди. «Боғизоғон» давлат хўжалигида пиллага дастлабки ишлов берувчи корхона ишлаб турибди. 5 минг тонна маҳсулотни сақлайдиган омбор — музхона бунёд этдик. Қилинаётган ишларга четдан қаралса, гўё яхшидек туюлади. Лекин биз бундан қониқиш ҳосил қилмаяпмиз. Негаки муаммо кўп, уларнинг барчасини бирваракайига тугатиш ҳам мумкин эмас. Маълум муддат керак. Яқинда хўжаликлараро асал ишлаб чиқарувчи корхона ташкил этдик. Ўйлаб кўрсак асалаларидан фақатгина асал эмас, балки асаларн сути ҳам олса бўлар экан. Айниқса, япониялик бунга жуда катта эътибор беришар экан. Бугунги кунда юртимизда қайта ишлаш саноати тез тараққий этаяпти. Чет эллик шериклар учун унинг эшиклари очиқ. Кўриб-билиб, бизга қайишадиган шерикларни топсак, марра бизники.

Ботир ҚЎЧҚОРОВ, Каттақўрғон районлараро тайёрлов-қайта ишлаб чиқариш базасининг директори: — Корхоналарни ривожлантириш борасидаги ишларни энди бошлаяпмиз. Илгари ҳаммасини марказ етказиб беради, биз хом ашё тайёрласак бўлди, деган қоида туфайли кичик корхоналарни ташкил этиш тўғрисида ҳеч ким қайғурмасди. Мана энди ишбилармонлик юзага чиқди. Замон ғайратли, тадбиркор одамларга юз ўгирди. Уларга барча шароитлар яратиб берилди. Биз дастлаб халқнинг мушкулини осон қилиш учун улар кўпроқ эҳтиёж сезаётган корхоналарни, чунончи тегирмонлар, мойжувозлар қуриб ишга туширдик. Каттақўрғон шаҳридаги тикувчилик кичик корхонасида аёлларнинг плашлари, болалар кийими, дўппилар тикилаяпти. Гўштни қайта ишлаш цехини қураяпмиз. У ерда ичакдан ғилоф тайёрлаш, гўшт қиймалагич, қайнатиш, колбаса, балиқ, товуқ дудлаш, совутиш бўлимлари бор. Цехга энг янги ускуна — жиҳозлар ўрнатилаяпти. Келажакда кунига 3—4 тонна дудланган ва қайнатилган маҳсулотлар чиқарилади. База шунингдек кўплаб чет давлатлар билан ҳамкор-шериклик қилмоқда. Россия, Туркманистон, Литва, Украина ана шулар жумласидан. Улардан қуритиш ускунаси харид қилдик. Бу линия кунига бир ярим тонна қоқи қилиб бераяпти. Консерва цехлари яқинда ишга тушди. Омборхона қурилаяпти. Бир сўз билан айтганда қайта ишлаш саноати тез ривожланиб бормоқда. Германия, Италия, Австрия фирмалари билан мол айирбошлаш ҳақида шартномалар имзоладик. Кичик корхоналар кони фойда экан. Бу соҳани янада кенгайтириш учун изчил иш олиб бораммиз.

Кичик корхоналар район хўжаликлари учун икки томонлама фойда бераяпти. Энг аввало пишиқчилик даврида рўй берадиган исрофгарчилик барҳам топди. Мева ва сабзавотни йиғиб-териб олиш ва сақлаш даврида кўп қисми нес-нобуд бўларди. Энди эса эҳтиёждан ортиқча барча маҳсулот қайта ишланаяпти. Бунинг «мазасини» тушиниб қолган аҳоли ҳам ўзидан ортган мева ва сабзавотини корхоналарга топшираяпти. Улар шу тарзда бозорга қатнаш, транспорт ташвишларидан холос бўлиб, айни пайтда мўмай даромад ҳам олаяптилар.

Кичик корхоналар шунингдек ҳозирги пайтда авжига чиққан ишсизлик муаммосини ҳам ҳал этаяпти. Очилаётган янги иш ўринлари ишсиз қолган кишиларга ўз эшикларини кенг очиб бермоқда. Эндиликда Каттақўрғон районида ишсизлар сони кескин қисқарди.

Самарқанд вилоят мева-сабзавот, узум саноат бирлашмаси хўжалик ва корхоналарида бозор иқтисодиётига ўтиш даврида амалга оширилаётган ишлар қисман ана шулардан иборат. Ишбилармон ва тадбиркорлар, деҳқон, боғбон ва саноатчилар етиштириладиган мўл ва сарҳил мева, сабзавот ва полиз маҳсулотларини нес-нобуд қилмай қайта ишлаш, арзон, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни истеъмолчига тезроқ етказиб бериш учун доимо изланмоқдалар. Зеро ҳозир ҳаётимизга чуқур кириб бораётган бозор муносабатлари талаби ҳам ана шундай.

Тўлқин ЕРКУЛОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Риштон районида иқтисодиётни юксалтириш, меҳнаткашларни иш билан таъминлашга катта эътибор берилмоқда. Яқинда Қашқарён қишлоғида трикотаж фабрикасининг тўқиш цехи очилди. Бошламасига 20 нафар қиз-жувонлар янги касбни ўрганиб, бежирим кийимлар тайёрлашга киришдилар.

СУРАТДА: ўз ишининг устаси Наргизахон Шарипова.

Х. МЕЛИБОЕВ олган сурат.

МУТАХАССИСЛАР ЎҚУВИ

Қишлоқ хўжалиги соҳасида меҳнат қилувчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш, уларнинг унумли ишлашлари учун етарли шарт-шароит яратиб бериш деҳқончилик саноати мажмуи ходимларининг масъулиятли ва муқаддас вазифаларидан биридир. Ана шуларни ҳисобга олган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги меҳнат кишисининг ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиш борасида бир қатор тадбирларни амалга ошираётир. Жумладан, вазирлик раҳбариятининг саъй-ҳаракатлари туфайли яқинда Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университети ҳузуридаги малака ошириш институтида район деҳқончилик саноати уюшмалари ҳамда вилоят деҳқончилик саноати уюшмалари иттифоқи раҳбарларининг малака ошириш бўйича 15 кунлик ўқуви ташкил этилди.

Малака оширишда республикамизнинг турли вилоятларидан 46 нафар киши қатнашди. Улар 15 кун мобайнида ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олдилар, шунингдек, Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номидаги корпорацияда бўлиб, хўжаликда амалга оширилаётган ишлар, илғор тажрибалар билан танишдилар.

Куни кеча бу ерда малака курси битирувчиларининг йиғилиши бўлди. Унда Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирининг ўринбосари А. Икромов, малака ошириш институти ректори С. Саидқосимов, профессорлар Э. Шайхов, С. Усмонов ва бошқалар иштирок этдилар. Улар битирувчиларнинг саволларига жавоб бердилар. Шунингдек, малака ошириш институти битирувчиларига гувоҳномалар топширилди.

Ш. ҚУЛИБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Наманган— Жалолобод: ҳамкорлиги

КЎНГИЛ КЎНГИЛДАН СУВ ИЧАР

Кўҳна Турон заминида таркиб топган мустақил давлатлар учун янги йил қутлуғ келди. Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари раҳбарлари яхши ният билан Тошкентда учрашдилар. Олий даражадаги анжуманда Марказий Осиё Ҳамдўстлигига асос солинди. Энди Турон бағридаги 5 республиканинг ҳудудларида истиқомат қилувчи халқлар яна ҳам яқинлашади.

Янги ҳамкорлик барча соф ниятли кишиларни қувонтиряпти. Бу Наманган билан ёнма-ён жойлашган Қирғизистон Республикасининг Жалолобод вилояти мисолида ҳам яққол кўринади.

Гўзал водийда яшовчи бу икки халқ шу қадар яқинки, буни тирноқ билан этга қиёслаш мумкин. Улар ўртасида азал-азалдан иқтисодиётнинг жуда кўп соҳаларида боғланишлар бор. Дину иймонимиз, тилимиз бирлиги, яқинлиги ҳақида гапиришга ҳожат ҳам йўқ. Ўзбек ва қирғиз халқлари ўртасидаги муносабатлар узоқ тарихга эга. Буни Учқўрғон, Уйчи, Чортоқ, Янгиқўрғон, Косонсой ва Поп районлари меҳнаткашлари айниқса, яхши билишади. Улар азалдан Олабуқа, Жангкўл, Оқсув, ва бошқа районлар аҳли билан бир ариқдан сув ичишган, бир яйловда пода боқишган, тўю томошаларни бирга ўтказишган, қуда-қудағай бўлиб кетишган. Уларнинг уйлари ҳам, ташвишу қувончлари ҳам бир.

Наманган вилояти ҳокими Бургутали Рапиғалиевнинг ташаббуси билан икки вилоят ўртасидаги тарихан таркиб топган қардошлик алоқаларини тағин ҳам такомиллаштириш бўйича муҳим қадам қўйилди. Наманганликларнинг вакиллари Жалолобод вилоятига ташриф буюрдилар. Қўшни Андижон вилоятининг Хонобод шаҳри билан қардош Қирғизистоннинг Сўзоқ тумани туташган жойда меҳмонларни миллий либосдаги мезбонлар иззат-икром билан кутиб олишди. Қадимий удум бўйича нон ва туз тутишди, гулдасталар тақдим этилди.

Жалолобод ҳокимлигида икки вилоят вакилларининг учрашуви бошланди. Ўзаро ҳурмат ва қардошлик анъаналари руҳида кечган мулоқотда наманганликлар номидан — вилоят ҳокими Б. Рапиғалиев, Чортоқ тумани ҳокими Турсунали Пўлатов, Тўрақўрғон туманидаги «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалиги раиси, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Сотволди Ғаффоров, жалолободликлар номидан вилоят ҳокими Абдужаббор Тагаев, халқ депутатлари Жалолобод вилоят Кенгашининг раиси Тойгон Холматов, вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Осмон Кутманов, вилоят ҳокимининг ўринбосарлари Абдумажид Маматисаев, Умарбек Такабоевлар ва Жалолобод шаҳри ҳокими Қосим Исмоновлар қатнашдилар.

Дастлаб сўз олган Абдужаббор Тагаев меҳмонларни қардошлар юртига қадам ранжида қилганликлари билан қутлади. Сўнгра у Қирғизистон Республикасида, хусусан Жалолобод вилоятида бозор иқтисодиётига ўтиш борасида амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида гапириб, ҳозирги тангликдан чиқишда Марказий Осиё Ҳамдўстлиги жуда ҳам катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Унинг айтишича Жалолобод Қирғизистоннинг кенжа вилоятларидан бўлиб, икки йил муқаддам қайта ташкил этилган. Вилоятда бир миллионга яқин аҳоли бор. Бу замин республиканинг энергетика бўйича таянчи ҳисобланади.

Жумҳуриятда ҳосил қилинаётган электр энергиясининг 98 фоизи Жалолобод ҳиссасига тўғри келади. Бундан ташқари тошкўмир ва қимматбаҳо маъданларининг аксарияти шу ҳудуддан қазиб олинади. Кейинги йилларда вилоятда саноатни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Енгил ва тўқимачилик саноати тармоқлари кенгайтирилмоқда. Электр лампалари ва ярим ўтказгичлар ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг қуввати ҳам оширилаяпти.

Б. Рапиғалиев ўз сўзини наманганликларнинг оташин саломини етказиш билан бошлади. Сўнгра мазкур ташрифга туртки бўлган воқеа хусусида фикр юритди. Шу йил 4 январь куни Тошкентда бўлиб ўтган олий даражадаги учрашув якунларига кенг тўхталиб, ушбу анжуман ташкилотчиси, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов эканлигини, Марказий Осиё Ҳамдўстлигига асос солинганлиги шу минтақанинг келажаги учун ёрқин йўл бўлганлигини таъкидлади.

Наманган вилояти ҳокими мустақил Ўзбекистонимизда юртбошимиз Ислом Каримов раҳбарлигида халқ бахт-саодати йўлида амалга оширилаётган эзгу ишларга эътиборни қаратди. Аҳолини бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида ижтимоий ҳимоялаш чоралари кўрилаётганлиги, айниқса кўплаб зарур молларга меъёрлаштирилган тартиб ва чекланган нархлар белгиланганлиги, миллий қадриятлар қайта тикланилаётганлиги, қадимий тартибларга мувофиқ маҳаллалар фаолияти такомиллаштирилаётганлиги, давлатчиликни шакллантиришда миллий давлатчилигимиз анъаналари қўлланилаётганлиги жалолободликларда катта қизиқиш уйғотди.

Бургутали Рапиғалиев Наманган вилояти ҳақида батафсил гапириб берди. Ижтимоий-сиёсий, диний вазиятни барқарорлаштиришга эришилганлиги, фуқароларнинг аҳиллиги ва биродарлиги қарор топтирилганлиги туфайли одамлар осуда ҳаёт кечираётганликлари, бунинг натижасида халқ хўжалиги бир маромда фаолият кўрсатилаётганлигини айтди ҳамда наманганликларнинг 1992 йилда қўлга киритилган муваффақиятларини таъкидлаб ўтди.

Наманган —Жалолобод ҳамкорлиги хусусида гап борганида ташрифдан асосий мақсад икки вилоят ўртасидаги муносабатларни янада кенгайтиришдан иборат эканлиги уқтирилди. Агар ўзаро манфаатли алоқалар йўлга қўйилмаса, олдинда кўндаланг турган муаммоларни ҳал қилишда катта қийинчиликларга дуч келинади. Халқимизда «Ён қўшнинг—жон қўшнинг» деган нақл бор. Икки вилоят ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатлари чуқур илдиз отган. Бу ўта танг вазият юзага келган, айниқса, табиий офатлар шошириб, қўйган пайтда жуда ҳам асқотади. Чунончи, ўтган йили баҳорда қўшни Ахси тумани ёғингарчиликлардан катта зарар кўрди. Ана шу оғир кунларда қирғизистонлик қардошларга мададкор бўлишни водий аҳли инсоний бурчи деб билди. Наманган вилояти табиий офат оқибатларини бартараф этишда, техника воситаларидан, қурилиш материали билан ҳар томонлама ёрдам кўрсатди. «Бузбу ота» жамоа хўжалигида яшовчи жабрдийда Фотимахон Қосимованинг оиласи учун данғиллама уй қуриб берилди. Ҳозирги кунда қишлоқ аҳли бу ҳовлини «ўзбек уйи» деб аташади.

Куннинг иккинчи ярмида меҳмонлар Жалолободнинг фахри ҳисобланган «Жалолобод» санаторийси билан танишдилар. Айтишларича, илгари Бутуниттифоқ аҳамиятига эга бўлган соғломлаштириш ва дам олиш масканини ҳозир республиканинг ўзи тасарруф этмоқда. Унинг ҳудудидан бир аср муқаддам топилган ва ҳозир ҳам юқори босим билан чиқиб турган шифобахш сув кўплаб беморларнинг дардига малҳам бўлмоқда.

Б. Рапиғалиев бу даргоҳда ҳордиқ чиқараётган наманганликлар билан учрашди. Ҳамюртларимиз яратилган имкониятдан беҳад хурсанд эканликларини билдиришди, қирғиз биродарларимизга ўз миннатдорчиликларини айтишди.

Вилоятлараро мулоқотлар давом эттирилади. Ўзаро манфаатли алоқаларни йўлга қўйиш истиқболлари белгилаб олинди. Келишувга мувофиқ икки вилоят ўртасидаги ҳамкорлик бўйича ишчи гуруҳлар тайёрлаган лойиҳани янада чуқурлаштириш таклиф этилди ва унинг узил-кесил якуни яқин орада ўтадиган учрашув чоғида кўриб чиқиладиган бўлди. Маълумки, мазкур лойиҳа ўзаро мол айирбошлаш, яйловлардан фойдаланиш, сув таъминотидаги муаммоларни ҳал қилиш, ер бўйича келишув, табиий газ ўтказиш хуллас, ҳамкорлик турмушнинг барча соҳаларини қамраб олади.

Дўстона учрашув ҳар икки вилоят халқлари ҳаётида самарали из қолдириши таъкидланди. Бундай тадбирлар келгусида мунтазам йўлга қўйилиши, қўшни ва қон-қардош халқларни янада яқинлаштириш, улар ўртасида асрлар давомида таркиб топган дўстликни бундан кейин ҳам ривожлантириш ҳақида келишиб олинди.

Ўз навбатида Бургутали Рапиғалиев Жалолобод вилояти раҳбарларини Наманганга таклиф этди. Икки вилоят ҳокимлари учрашуви ўзбек ва қирғиз халқлари ўртасидаги ҳамжиҳатлик ҳамда тотувликни тағин ҳам кучайтиришга, қардош жумҳуриятлар давлат бошлиқлари асос солган янги Ҳамдўстликни таркиб топтиришга хизмат қилиши шак-шубҳасиз. Зеро, кўнгил кўнгилдан сув ичади. Шундай экан Она Туркистон халқлари келажаги бирликдадир.

Абдуллажон ҒОЗИЕВ,
Наманган вилояти ҳокимлиги матбуот котиби.
Абдунаби ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ҚОНУН ОЛДИДА БАРЧА БАРОБАР

Ҳозирги мураккаб шароит, бозор иқтисодиётига ўтишдаги қийин аҳвол ҳар хил турдаги қонунбузишларнинг кўпайишига сабаб бўлаётир. Жиноятларнинг олдини олиш, содир этилганларини ўз вақтида очишга даъват этилган ички ишлар ходимларининг кўплари ўз жонларини хавф-хатарга қўйиб бўлса-да, бурчларини виждонан адо этимоқдалар.

Шунга қарамай, айрим ходимлар ҳам борки, уларнинг лоқайдлиги, маҳоратининг етишмаслиги туфайли турли ҳуқуқбузарликларга вақтида зарба берилмаяпти. Натижада азоб чеккан одамлар турли идораларга қатнайвериб сарсон бўлмоқдалар.

Хўш, бу борада Бешариқ туман ички ишлар бўлимида аҳвол қандай? Туман ички ишлар бўлими жиноятчиликнинг олдини олиш бўлинмаси бошлиғи, милиция майори Муҳсинжон ИСМОИЛОВ билан бўлган суҳбатимизда юқоридаги фикрларга аниқ жавоб олишга ҳаракат қилдик.

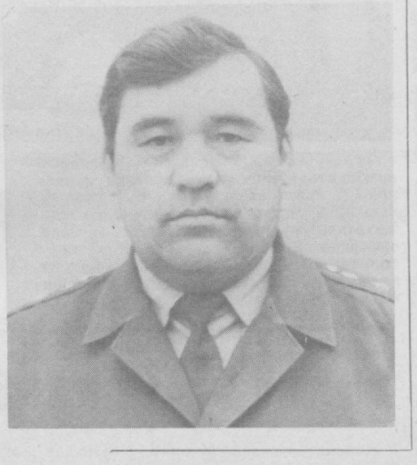

Дарҳақиқат, ҳозир мураккаб даврни бошдан кечиряпмиз. Биз социалистик тузум, деб атаб келган даврдаги тартиб-қоидалар ҳозирги шароитга тўғри келмай қолди. Жамиятни, халқ хўжалигини бошқаришнинг янгича асослари, янгича шакллари вужудга келмоқда. Турмушимизни, фаолиятимизни, ишимизни тартибга солувчи турли хил низомлар, тартиб-қоидалар чиқмоқда.

Бешариқ туманида милиция жамоасининг фаол ҳаракати туфайли жиноятчилик ва тартиббузарликка қарши курашда озгина бўлса-да ижобий силжишга эришилди. Содир этилган жиноятларни фош этиш 81,9 фоизни ташкил этди. Ана шу рақамнинг ўзи ҳам ҳали ишимизда анчагина нуқсонлар борлигини кўрсатиб турибди. Фактларга мурожаат этадиган бўлсак, бу қуйидагича намоён бўлади: 1991 йилда икки маротаба қотиллик содир этилган бўлса, бу рақам ўтган йили 7 тага етди. Давлат мулкини ўғирлаш 5 тага, фуқаролар мол-мулкини ўғирлаш эса учтага, безорилик 2 тага кўпайган. Булар ҳаммамизни ҳушёрликка чорлаш, ишимизда жиддий ўзгариш қилишга даъват этмоқда.

Туманимизда иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш борасида бирмунча ибратли ишлар амалга оширилди. Бир йил мобайнида давлат мулкини талон-торож қилган 11 киши аниқланди ва улар жиноий жавобгарликка тортилди. Улар томонидан келтирилган зарарнинг қарийб 40 минг сўми давлат фойдасига ундирилди. Олтита чайқовчи ушланиб, 56 минг сўмликдан зиёд халқ истеъмоли моллари мусодара қилинди.

Тадбиркорлар ва ишбилармонларни халқимиз доимо қадрлаб келган. Чунки улар ўз маҳоратлари, билим-тажрибаларини эл фаровонлигига сарфлаганлар. Одамлар учун зарур бўлган молларни ишлаб чиқариб, тўкинчиликка, фаровонликка ҳисса қўшишган.

Бироқ айрим «ишбилармонлар» ўзлари зарур маҳсулотларни тайёрлаб элга тортиқ қилиш ўрнига, тайёр молларни устига нарх қўйиб сотиш билан оворалар. Шунинг учун ҳам аҳоли эътирозлар билдиряпти.

САЁҚ ЮРГАН ТАЁҚ ЕР

Қишлоқ кенгаши участка нозири, милиция капитани Содиқжон Ўринов ўзининг ҳалоллиги, ҳушёрлиги, маҳорати туфайли аҳоли ўртасида катта обрў-эътиборга эга. У кенг жамоатчиликка таяниб ишлаётгани учун ҳам ҳудудидаги содир этилган жиноятларни юз фоиз очишга муваффақ бўлмоқда.

СУРАТДА: С. Ўринов фаоллар билан.

Бу борадаги ишимизда ўзгариш ясаш мақсадида район ҳокимлигининг тегишли бўлимлари билан аниқ тадбирлар ишлаб чиқдик. Ҳозир кичик корхоналар, тижорат дўконларининг фаолиятини чуқур ўрганаяпмиз.

Биз сўнгги пайтда диққат-эътиборни энг асосий таянчимиз бўлган жамоатчилар билан кенг ҳамкорлик қилишга қаратяпмиз. Чунки, жиноят содир этилгандан сўнг ҳаракат қилгандан кўра, унинг олдини олиш ишимизда муваффақиятни таъминловчи бош омилдир. Шунинг учун ҳам участка нозирларимиз ўз ҳудудларида истиқомат қилувчилар билан мустаҳкам алоқа ўрнатишяпти.

Тарбияси қийин болалар, фойдали меҳнат билан шуғулланмай юрган бекорчи кимсалар, шубҳали шахслар алоҳида назоратга олиб борилади. Уларга кенг жамоатчиликнинг иштироки билан таъсир ўтказилади.

Новкат қишлоғида истиқомат қилувчи Эгамберди Акбаров ўзининг ножўя хатти-ҳаракатлари билан кўпдан бери эътиборимизни тортиб келарди. У билан бир неча маротаба суҳбатлашилди. Саёқ юришнинг оқибати тушунтирилди. Лекин у ёмонлигини қўймади. Бир куни у туман бўрдоқичилик базасининг дам олиш хонасидан телевизорни ўмариб, уйига яшириб қўйди. Бир оз ўтгач, базадагилар милицияга хабар беришди. Ўғри қисқа вақтда далилий ашё билан қўлга тушди.

Ўтган йил ёз ойларида ички ишлар бўлимига Товул қишлоғида истиқомат қилувчи фуқаро Муҳсинжон Тоиров кўз ёши билан кириб келди. Маълум бўлишича, унинг уйига ўғри тушиб кўп миқдордаги мол-мулкни олиб кетган экан. Тезда илгари жиноят қилганлар, шубҳали шахслар ҳақида маълумотлар тўпланди. Одамлар билан суҳбатлашилди. Милиция ходимларининг катта меҳнати, қолаверса, жамоатчиликни кўмаги ёрдамида ўғрилар қўлга олинди. Рад этиб бўлмас далиллар ёрдамида жиноятчилар айбларига иқрор бўлишди.

Маълум бўлишича, ўғрилар Муҳсинжон Тоировнинг ҳамқишлоқлари Шуҳрат Рўзиев ва Расулжон Жумаевлар экан. Улар илгари ҳам одамларнинг молларини ўғирлаб жавобгарликка тортилган эдилар. Қилмиш қидирмиш, деганларидек, жиноятчилар энди беш йил мобайнида айбларини ювадиган бўлишди.

Ҳа, жамоатчилик — катта куч. Буни яхши ҳис этиб одамлар билан мустаҳкам алоқада иш олиб бораётган милиция ходимларимиз ўтган йили жойларда содир этилган 34 та жиноятни қисқа вақтда очишга эришдилар. Айниқса, Товул қишлоқ Кенгаши участка нозири, милиция капитани С. Ўринов ва Қашқар қишлоқ Кенгаши участка нозири, милиция лейтенанти А. Ғанибоевлар самарали ишламоқдалар. Улар масъул бўлган ҳудудларда ҳуқуқбузарлик кескин камайди. Содир этилган жиноятларнинг бирортаси очилмай қолмади.

Жумҳурият Ички ишлар вазирлигининг ташаббуси билан ўтказилган «Комплекс» операцияси жиноятчилик илдизларига болта уришда катта роль ўйнади. Бешариқ туман ички ишлар бўлими ходимлари ҳам мазкур ҳаракатга пухта ҳозирлик кўрган ҳолда киришдилар. Зарур бўлса тунлари ухламай ҳаракат қилишди. Хатти-ҳаракатларимиз зое кетмади.

Операция давомида 800 дан ортиқ турли хил ҳуқуқбузарликлар аниқланиб, айбдорлар маъмурий ва жиноий жавобгарликка тортилдилар. 400 дан ортиқ паспорт режимини бузган, 11 нафар ишламай юрган, 6 та ўғирлик қилган, 14 та чайқовчилик билан шуғулланган, 15 та безорилик қилган шахслар маъмурий жазо олишди.

Мазкур ҳаракат жараёнида жиноятчиликка қарши курашни авж олдириш билан бирга аҳоли ўртасида қонун ва қонунбузарликни олдини олиш йўлида кенг тушунтириш ишлари ҳам олиб бордик. Туманимизда турли миллат вакиллари истиқомат қилишади. Тожикистондаги воқеалар муносабати билан у ердан кейинги пайтда кўп одамлар келишди. Биз улар билан алоҳида суҳбатлар ўтказдик. Бу ерда яшаётганлар, яқинда қабул қилинган Конституцияда таъкидланганидек, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқишидан қатъий назар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга эканликларини тушунтирдик.

Мақсадимиз ҳеч кимнинг ҳуқуқи камситилишига йўл қўймасликдан иборат. Шунингдек, ким қонунни бузса, у ким бўлишидан қатъий назар, ҳатти-ҳаракатига яраша албатта жазосини олади.

Туманимиз ички ишлар ходимлари халқимизнинг осойишталигини сақлаш, қай кўринишда бўлишидан қатъий назар бирорта ҳуқуқбузарлик жазосиз қилмаслиги учун кураш олиб боравериди. Биз ўз сафларимизни билимли, довюрак, жисмоний бақувват, сиёсий сергак, фидойи кишилар билан тўлдириб бориш, уларнинг касб маҳоратини оширишга ҳаракат қиляпмиз. Ўйлайманки, бу тадбирларимиз тез орада хайрли натижа беради.

Суҳбатдош: Каримжон РИХСИЕВ.

ФАОЛЛАР КАТТА КУЧ

Жиноятлар кўпайган сари унга қарши кураш ҳам кескинлашиб бориши керак. Бу—ҳаёт ҳақиқати. Шу туфайли ҳам прокуратура тўғрисидаги қонун катта баҳсларга сабаб бўлгани бежиз, эмас. Гоҳида прокуратура ходимлари ҳақида ҳам одамлар орасида турли миш-мишларни эшитиб қоламиз: «терговчининг баҳоси мунча эмиш», деган гап-сўзлар болалаб кетгани рост.

Уюшган жиноятчиликка қарши ростмана кураш бошланган ҳозирги даврда прокуратуранинг ўрни ва нуфузи ўз номига муносиб бўла олармикин? Ғаллаорол тумани прокурори, адлия маслаҳатчиси Абдурашид Мелибоев билан суҳбатлашиб билдимки, бу соҳада ишловчиларга айримлар ўйлагандек унчалик осон эмас. Ўтган йили туманда 399 та жиноят содир этилди, шунинг асосий қисми ўғирлик. 24 та жиноят эса турли сабабларга кўра очилмай қолган. Энг муҳими, прокуратура терговчиси 35 та ишни тергов қилиб, шундан 28 тасини судга оширган. 7 таси ҳаракатдан ётқизилган. Ички ишлар бўлими терговчилари эса 64 та жиноий ишни тугаллашган, аммо уларнинг қўлида якунланган учта жиноий иш судда қайта терговга юборилган.

Биламизки, терговчи учун ишнинг суддан қайтиши кечирарли ҳол эмас. Прокурор иш столидаги ҳисобот ҳужжатларига назар ташлаб сездимки, туман ички ишлар бўлими терговчилари ўзларига топширилган қонуний ишни эплолмаётган экан. Акс ҳолда улар иккита жиноий ишни бутунлай, еттитасини эса вақтинча ҳаракатдан асоссиз тўхтатишмас эди. Табиийки, жабрланувчилар терговчиларни нопокликда айблашган, агар прокурор ўз вақтида шу жиноий ишларни қайта терговга юбормаганида ким билади дейсиз, нималар бўлмасди.

— Жиноятчиликнинг туб илдизларини топмай, ўрганмай унга қарши курашиб бўлмайди,— дейди Абдурашид ака. — Шу боис биз жиноятларни ўз вақтида очишни таъминлаш билан бирга умумий назоратни ҳам изчиллик билан амалга ошираяпмиз. Колхоз ва совхозларда 54 марта текшириш ўтказиб, ноқунуний топилган ўнлаб буйруқларни бекор қилдик. Раҳбарларга эса қонун ҳамма нарсадан устивор эканлигини айтиб, тушунтирдик.

Президент фармонларини бажарилишини назорат қилиш ҳам бизнинг зиммамизда. Фермер хўжаликлари тўғрисидаги фармонга жойлардаги айрим хўжаликлар раҳбарлари эътибор бермаётган экан. Ўз норозилигимизни туман ҳокимига етказдик. Ғаллаорол тумани Санитария эпидемиология бўлими тиббий ходими О. Шукурованинг яшаб турган уйини бепул хусусийлаштириш учун Жиззах механизациялаштирилган колонна бошлиғи Х. Саидов розилик бермабди. Биз Х. Саидовга бу ҳақда махсус фармон борлигини эслатиб қўйдик. Начора айрим ҳолларда баъзи раҳбарлар мендан бўлак арбоб йўқ, деб ўйлайди-да, ҳеч кимни менсимай қўяди.

Ички ишлар бўлими аҳлоқ тузатиш инспекцияси иш фаолияти бўйича 4 марта текшириш ўтказдик. Маҳкумларнинг иш ҳақидан ўз вақтида давлатга ундириб берилмаётгани маълум бўлди. Қарангки, айрим милиция ходимлари давлатни алдамоқда. Прокурор томонидан тўрт нафар милиция ходимига интизомий чора кўрилди. Бу аҳволда милиция ўз обрў эътиборини одамлар орасида йўқотиб қўйишини айтдик. Ички ишлар бўлими бошлиғи бизни тўғри тушинди.

Адлия маслаҳатчисининг гаплари ҳақ эканлигига тегишли ҳужжатларни варақлагач, яна бир карра амин бўлдим. Прокурорга бир йилда 87 киши ариза берибди, шундан 48 таси ҳал этилган, 3 та шикоят эса жиноий ишларга қўшилган. Меҳнат қонунлари бузилиши ҳақидаги 18 та, уй-жойга оид 3 та, жиноий ишлар бўйича 6 та, судларда фуқаролик ишларини кўриш устидан назорат масалалари бўйича 4 та ариза ва шикоятлар ўз вақтида кўриб чиқилди.

— Жамоатчилик — катта куч, деди прокурор. — Чунки одамлар билан юзма-юз суҳбатлашиш баҳслашиш ва энг муҳими барча кучни жиноятчилар ва қонунбузарларга қарши қўйиш мумкин. Кейинги пайтда қишлоқда мол ўғрилари кўпайди. Буни йўқотиш мумкин. Фақат фаоллар билан айбдорни қидирувчилар якдил ишлаши керак.

Абдунаби АЛИҚУЛОВ.

НАФС БАНДАСИ

Гулистон шаҳар бозорига ўзлари баҳоли қудрат ишлаб чиқарган, ясаган буюмлари ва халқ истеъмоли молларини сотиш учун келганларнинг анча пайтдан бери фиғони фалакда. Чунки, шаҳар солиқ инспекцияси ходими Ҳ. тез-тез бозор оралаб, бу ерда тартиб ўрнатиш, умумдавлат манфаатига хизмат қилиш ўрнига ўз нафсини қондириб, меҳнаткашларни талаш билан овора экан.

У бозор бедарвоза, деб ҳисоблаган шекилли, айрим сотувчилардан, безбетларча кунлик «солиқ» — чўтал бериб туришни белгилаб қўйибди. Яқинда бу нопок нусханинг ҳаракатига чек қўйилди. У навбатдаги кимсадан 10.000 сўм пулни олиб, чўнтагига жойлаган пайтда қўлга олинди.

Ажабланарлиси шундаки, чўталчи илгари ҳам давлат мулкига жинояткорона муносабатда бўлганлиги учун судланиб, жазо ўтаган. Терговчиларни унинг қилмишидан ташқари, қайси йўл билан яна давлатнинг обрўли маҳкамасига, масъул вазифага ўтиб қолганлиги ҳам қизиқтирмоқда.

Файзулла ҚИЛИЧЕВ, Ўзбекистон Республикаси прокуратураси ходими.

Ўзбекистон—бедарвоза эмас

ЧЎНТАГИГА ЗЎР КЕЛДИ

Халқимизда қуруқ қошиқ оғиз йиртар, деган мақол бор. Наманган шаҳар Ленинград кўчасида истиқомат қилувчи ака-ука Аъзам ва Хошимжон Ғофуровларнинг қошиқ чўнтагини йиртди. Сабаби бу икки ака-ука ҳамёнларини қаппайтириш мақсадида зангламас металлдан ясалган 400 та қошиқ, 350 та вилка, 980 та чой қошиғини олиб Саратовга равона бўлишди. Лекин зийрак божхона ходимлари уларнинг саёҳатига чек қўйишди. Шундай қилиб, ўз ҳамшаҳарларининг ризқи олғирларнинг чўнтагини йиртди.

МУНОСИБ ЖАЗО

Сирдарё вилоятидаги Ширин шаҳрида жойлашган божхона постидагилар диққатини катта тезликда ўтиб кетаётган ёнилғи ташийдиган машина тортди. Милиционерлар машинани тўхтатишса, унда 6,5 тонна солярка борлиги аниқланди.

Қирғизистон республикасининг Лайлак туманига тегишли машина шофёри Валерий Галиннинг айтишича, у ёнилғини Янгиердаги 1-қурилиш монтаж бошқармаси бош инженеридан 208 минг сўмга сотиб олганмиш... Солярка мусодара қилиниб, қонунбузар 5 минг сўм жарима тўлади.

УНФУРУШ ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

Яқинда сирдарёлик милиция ходимлари тележкасига ун ортилган МТЗ-80 тракторини тўхтатишди.

— Ҳаммаси жойида, қўшни хўжаликка олиб кетаяпман. Шошиб турган эдим рухсат бера қолинглар, —дея ялтоқланди тракторчи З. Урушуев. Лекин посбонлар бўш келишмади. Унни қаердан, қайси жойга олиб кетилаётгани ҳақида ҳужжат кўрсатишини талаб қилишди.

Ҳайдовчи очиғини айтишга мажбур бўлди. 75 қоп ун бир одамдан сотиб олиб, Чимкент вилоятининг Чордара туманига олиб кетаётган экан. Саёқ юриб, эл насибасига чанг солган унфуруш қилмишига яраша жазосини олди.

Маҳкам ҲАКИМОВ.

СУРАТДА: божхона ходимлари томонидан Қозоғистон худудига олиб ўтилаётганда ушлаб қолинган маҳсулотлар.

Р. АКБАРАЛИЕВ олган суратлар.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»ДА БОСИЛГАНДАН СЎНГ

«ЭГРИ ҚЎЛ, ЭГРИ ЙЎЛ»

Газетамизнинг ўтган йил 10 декабрь сонида юқоридаги сарлавҳали мақола эълон қилинган эди. Унда Наманган вилоятида тақчил молларни республикадан ташқарига ғайриқонуний олиб чиқиб кетиш орқали мўмай пул топишга уринаётганлар фош этилганди. Танқидий мақола юзасидан Наманган вилоят прокурори вазифасини бажарувчи, адлия маслаҳатчиси У. Х. ШАМСИЕВдан жавоб келди. Унда жумладан шундай дейилади:

— Прокуратура томонидан мақола юзасидан текшириш ўтказилди. Текширишда Янгиқўрғон тумани «Унгор» корхонасининг бошлиғи Холмирза Муродов ҳужжатларни қалбакилаштириш йўли билан кўп миқдордаги вино маҳсулотларини Омск шаҳрига олиб чиқиб кетмоқчи бўлганлиги аниқланди. Шунга кўра, унга нисбатан вилоят прокуратураси томонидан Ўзбекистон республикаси Жиноят кодексининг 155-моддаси билан жиноят иши қўзғатилди.

ЧАЙҚОВЧИГА ШАФҚАТ ЙЎҚ

РЕСПУБЛИКАМИЗ бозор иқтисодиётига ўтиши жараёнида барча соҳаларда янгидан-янги муаммолар пайдо бўлмоқда. Иқтисодий аҳволни барқарорлаштириш мақсадида тер тўкиб, виждонан ва ҳалол меҳнат қилаётган инсонлар қаторида бу вазиятдан ўз манфаати йўлида фойдаланаётган шахслар ҳам учрамоқда.

Иқтисодий соҳадаги қонунбузарликка қарши аёвсиз кураш олиб бориш ва уларга бутунлай чек қўйиш ҳозирги куннинг энг муҳим ва долзарб масалаларидан биридир. Шуни айтиб ўтиш кераккки, айрим нопок шахслар меҳнатсиз даромад орттириш мақсадида чайқовчилик ва бошқа жиноятларга қўл урмоқдалар. Баъзи савдо ходимлари ўз мансабини суиистеъмол қилиб, халққа сотиш учун мўлжалланган истеъмол молларини очиқ савдодан яшириб, чайқовчиларни таъминламоқдалар.

Масалан, ўтган бир йил мобайнида республикамизда 4 мингта чайқовчилик фош этилди. Чайқовчилардан жами 9 миллион 600 минг сўмлик турли хил саноат ва озиқ-овқат моллари мусодара қилинди. Майда савдогарчилик билан шуғулланган 10972 шахсдан 1,5 миллион сўмлик ҳар хил буюм тортиб олинди. Қонунбузарларга 898,700 сўм жарима солинди. Ана шундай жиноят билан қўлга тушган шахслар тўғрисида бир-иккита мисоллар келтирмоқчиман.

Қашқадарё вилояти Ғузор тумани матлубот уюшмасига қарашли (раиси Кенжа Элмуродов) Киров савдо бирлашмасининг 11-сонли дўкон мудири Кенжа Ҳамроев қарийб 2 миллион сўмлик камёб озиқ-овқат молларини уйида яшириб, чайқов нархида сотиб фойда кўрмоқчи бўлганида қўлга тушди. Текшириш чоғида унинг уйидан кўп миқдорда чой, 11500 қути «Родопи» сигарети, 2500 килограммдан ортиқ турли хил ширинликлар топилди.

Кўпчилик маълумотларнинг кўрсатишича, истеъмол бозоридаги танқисликдан фойдаланган айрим шахслар бошқа давлатлардан ва республикалардан маҳсулотлар келтириб, аҳолига қиммат нархларда пуллаш йўли билан катта даромад орттирмоқдалар. Айниқса, истеъмол қилиш муддати ўтиб кетган сифатсиз озиқ-овқат маҳсулотларини чет эл фирмаларидан арзон нархларда олиб, тижорат дўконлари орқали аҳолига сотаяптилар.

Қашқадарё вилояти Қамаши туманидан К. Маркс номли жамоа хўжалигида яшовчи фуқаро К. Холмонов ўз уйидан «Россия» ароғини оширилган баҳода сотаётган пайтда ушланди. Шу куни унинг уйи тинтув қилинганда 15 шиша ароқ топилди. Маълум бўлишича, Холмонов бу ароқларни шу тумандаги Пасттол қишлоғида яшовчи Парда Маматовдан ҳар бир шишасини 250 сўмдан сотиб олган. Унинг уйи тинтув қилинганда 9 тонна спирт, 1086 дона қалбаки «Русская» ароғи, 1000 га яқин минерал сув, 5 минг дона шиша беркитгич, 4 минг дона «Русская» ароғи ёрлиғи топилди.

Самарқанд вилояти Булунғур туманидаги Красногвардейск вино комбинатининг ишчиси Мусурмон Ашуров, комбинат самогон цехининг оператори Холиқул Қоржобов билан ўзаро жиноий тил бириктириб, 40 литр коньяк спиртини ўғирлаб, шу туман фуқароси, ҳеч қаерда ишламайдиган Саидрасул Жонибековга сотган. Жонибеков ўз навбатида уни устама баҳода Иброҳим Ўразалиевга сотаётган пайтида ушланди.

Суриштирув ишларининг олиб борилиши натижасида М. Ашуров уйидан сотиш учун тайёрлаб қўйилган 10 литр коньяк спирти Х. Қоржобов уйидан эса 90 литр ана шундай спирт ва 25 шиша қўлбола коньяк топилди.

Жиззах вилояти Ғаллаорол матлубот жамиятига қарашли дўкон мудири С. Эгамбердиев (матлубот жамияти раиси Салоҳиддин Саъдуллаев) 1000 шиша «Русская» ароғини сотиб олади, бу ароқларни устига нарх қўйиб сотаётган пайтда ушланди. У ўзининг бу жиноий ҳаракати билан 20 минг сўм фойда кўрмоқчи бўлган.

Республикамизда ўтган давр мобайнида спиртли ичимликлар билан чайқовчилик қилаётган 600 дан ортиқ ҳоллар аниқланди. Бу рақам умумий аниқланган чайқовчилик ҳолатларининг 25 фоизини ташкил этади.

Юқорида айтиб ўтилган спирт маҳсулотлари билан чайқовчилик қилаётган шахслар бойлик орттирсалар, уларнинг касрига эса бошқаларнинг уйлари хонавайрон бўлмоқда, кўплаб жиноятлар содир этилмоқда.

Ўтган йилнинг 9 ойи мобайнида республикамизда маст ҳолатда 4753 марта жиноят содир этилди. Бундай ҳоллар Тошкент шаҳрида 1488 марта, Тошкент вилоятида 659 марта, Фарғонада 457 марта, Самарқандда 304 марта ва Қорақалпоғистон Республикасида 337 марта рўйхатга олинди.

Бундан ташқари таъкидлаб ўтилган савдо шоҳобчаларидаги ғайриқонуний ҳолатларнинг содир бўлишига асосий сабаб айрим савдо ташкилоти раҳбарларининг меҳнат интизомини, хизмат билан боғлиқ бўлган назоратни бўшаштириб юборганликлари натижасидир.

Шуни назарда тутган республика Ички ишлар вазирлиги ва унинг жойлардаги бўлинмалари истеъмол бозоридаги вазиятни барқарорлаштиришга тўсқинлик қилаётган ноқонуний ҳаракатларни фош қилиш ва унинг олдини олиш борасида чора-тадбирларни амалга ошириш йўлида изчил иш олиб бораверадилар.

Қодиржон МУҲАММАДЖОНОВ, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ходими, милиция майори.

Ҳар бир инсон бахтли бўлишни истайди, лекин ҳар ким уни ҳар хил тасаввур қилади. Кимдир машина сотиб олса ўзини бахтли ҳисоблайди, бошқа биров суюкли маъшуқа висолига етишишни саодатнинг чўққиси деб билади ва ҳоказо. Афтидан, дунёда бахтни бир хил тасаввур қиладиган икки одам бўлмаса керак.

Қизиғи шундаки, кимдир бахтиёрлик омили санаган нарсага бошқа биров лоқайд қарайди. Аслида баъзилар бахт омили санаб, деярли бир умр интиладиган нарсаларнинг аксарияти амалда бахтга гаров бўла олмайди. Чунончи, Америка Қўшма Штатлари, Европанинг энг бой ва нуфузли кишилари ўртасида «ўзингизни бахтли ҳисоблайсизми?» дея сўров ўтказилганида уларнинг етмиш фоиздан кўпроғи «Йўқ-» деб жавоб қайтарган экан. Қаранг, қўша-қўша енгил машиналар, ҳатто хусусий самолётларга эга, оддий уйларда эмас, ҳашаматли саройларда истиқомат қиладиган миллионер ва миллиардерларнинг кўпчилиги ўзини бахтли ҳисобламас экан.

Савол туғилади: хўш, пул, бойлик, нуфуз бахтли турмуш кечиришга гаров бўла олмас экан, бахт нима ўзи? Унга қандай етишиш мумкин? Бизни саодатга элтувчи бахт калитини қандай қўлга киритса бўлади?

Инсон энг аввало қудратли ақл-заковат соҳиби эканлигини унутмасдан ўзининг ҳар бир ҳатти-ҳаракатига бахтиёрлик нуқтаи назаридан разм солиши, яъни у эришишга интилаётган нарса унга чинакам бахт келтирадимийўқми, дея жиддий ўйлаб кўриши даркор. Ўшанда турмушимизни заҳарлаб, умримизга эгов бўлаётган айрим кўнгилсизликлар, ножўя ҳатти-ҳаракатлар, асабийликлар, жиноятларга ўрин қолмайди.

Бугун эътиборингизга буюк француз адиби Алennинг бахт ҳақидаги мулоҳазаларини ҳавола қилмоқдамиз.

Ален
БАХТ НИМА?

Бахт излаб йўлга тушган одам аввал бошданоқ муваффақиятсизликка маҳкумдир, — бунинг ҳеч қандай сирли жойи йўқ. Бахт — витринага қўйилган буюм эмас; уни танлаб, пулини тўлаб, ўзингиз билан олиб кетиш мумкин эмас. Бахт уни сотиб олиш зарур бўлмагандагина бахт бўла олади, у сизнинг вужудингизда бўлмоғи даркор: агар сиз уни ўзингиздан ташқарида, қаердандир атроф-муҳитда излай бошласангиз, бахтнинг соясига ҳам эга бўлолмайсиз. Хуллас, бахтни олдиндан ҳисоблаб чиқиб, кўриб бўлмайди; у ҳозир, шу лаҳзанинг ўзида яралади. Агар у яқин келажакда кўзга ташлана бошласа, уни қўлингизда ҳисоблайверинг. Умидвор бўлмоқ бахтлиликнинг ўзгинасидир.

Шоирлар борлиқни баъзан бесўнақай изоҳлашади — бу тушунарлидир ҳам, бўғинларни бириктириш ва қофия тузиш борасида улар шунчалик қайғуришадики, оқибат сийқаликдан чиқа олишмайди. Баъзиларининг даъво қилишича, бахт келажакда, олисдан ярқирайди, қўлимизга тушгач эса бор жозибасини йўқотади: уларнинг фикрича, бу осмондаги чиройли ёйни ушлаб олишга ўхшаган хоҳиш эмиш.

Бриж ўйини мен учун асло қизиқарли эмас, негаки мен карта ўйнамайман. Бокс ва қиличбозлик борасида ҳам шундай, Мусиқа мутолаа каби унинг йўлида баъзи қийинчиликларни енгиб ўтган кимсагагина ёқиши мумкин. Бальзакни ўқишга киришмоқ учун муайян шижоат талаб этилади, аввалига у эсноқ уйғотади. Эринчоқ китобхоннинг қилиқлари жуда ғалати: у ёқтирмайгина китобни варақлайди, бир неча сатрни кўздан кечириб, лоқайдлик билан китобни четга олиб қўяди. Мутолаа завқини олдиндан билиш шунчалик мушкулки, гоҳида энг сабр-қаноатли китобхонни ҳам ҳайратга солади. Илм ҳам аввалига ҳаммани жалб қилавермайди: унинг моҳиятига кира билмоқ керак. Олдинига қандайдир зўрлаш, қандайдир ғов зарур. Саботли меҳнат ва зафар кетидан зафар — бахт формуласи, шубҳасиз, ана шундайдир.

Аммо ёлғиз кимсалар бахти ҳам мавжуд, лекин унда ҳам ҳаракат, меҳнат ва қўлга киритилган зафар муҳри бор: ҳамма жиҳатдан бир-бирига ўхшайдиган зиқна ёки коллекционер бахти ана шундайдир. Нега биз нафасни ичига ютиб кўҳна олтин тангаларни томоша қиладиган зиқнани иллатли ҳисоблаймиз-у, қимматбаҳо тошлар, фил суягидан ясалган буюмларни, ноёб китобларни витринага қўйган коллекционерга ҳурмат билан қараймиз?

Биз на ўзгалар, на ўзи учун ўз бахтидан кечишни истамаган қитмир устидан куламиз, лекин саҳифаларни ифлос қилишдан чўчиб, ўзи тўплаган китобларни ҳеч қачон ўқимайдиган коллекционерга хайрихоҳлик билан муносабатда бўламиз. Очиғини айтганда, биз бундай «бахт»дан, умуман олисда туриб бахтдан завқлана олмаймиз. Коллекционерга маркалар ёқади, мен эса бу борада ҳеч нимани тушунмайман. Боксчи боксни, овчи овни, сиёсатдон сиёсатни севади. Ўз ҳаракатларида тўла эркин бўлгандагина бахтли бўлиш мумкин. Ўз олдига қўйилган қандайдир қаттиқ қоидадан, футбол ўйинидаги ёки фанларни ўрганишдагидек бир қарашдаёқ идрок этиладиган интизомдан ҳам бахтиёр бўлиш мумкин. Олисдан қаралса бундай мажбуриятлар унчалик завқ уйғотмайди. Лекин бахт — ўз мақсадига эришиш йўлида сабот билан тер тўкаётган, бироқ бунинг учун мукофот изламайдиганлар учун келган мукофотдир.

* * *

Гарчи ҳаётда кўнгилсизликлар етарли бўлса-да, одамлар тасаввур ёрдамида уларнинг сонини орттиришга эринишмайди. Ҳар куни биз ўз касбидан нолиниб, нолиганда ҳам ёниб-куйиб гапирувчи кимсага дуч келамиз. Истаган бир нарса ҳақида керагича шикоят қилиш мумкин — бири кам дунё дейишлари бежиз эмас-да.

Профессор, сиз ҳеч нимани билмайдиган ва ҳеч нима билан қизиқмайдиган ёшларга таълим берасиз; инженер сиз қоғозбозлик океанига ғарқ бўлгансиз: адвокат, сиз мудроққа берилиб, гапингизга қулоқ осмаётган судьяларга гап сўқасиз... Бироқ, эътибор қилинг, кўнгилсизликларнинг чеки йўқ — бир кулфат иккинчисини бошлаб келаверади. Ўз тақдирингиздан кўз ёши тўкарқансиз, аламингизни орттирасиз, холос; олдиндан ўзингизни қувноқ табассумга бўлган умиддан маҳрум этасизки, натижада ошқозоннинг фаолияти ҳам чатоқлашади. Тасаввур қилиб кўрайлик: дўстингиз олам жаҳондаги ҳамма нарсадан қаттиқ шикоят қилмоқда. Сиз, шубҳасиз, унга тасалли беришга, дунёга бошқача кўз билан қарашга мажбур қилишга уриниб кўрган бўлардингиз. Шу одатни сиз ўзингизга қўлласангиз бўлмайдими? Ҳа, жиддийчасига; мен оз-моз ўзингизга меҳр қўйиб, ўзингиз билан ўзингиз яхши муносабат ўрнатишингизни назарда тутаяпман. Кўпинча ҳамма нарса дастлабки қадамга боғлиқ. Бир ўринда ўтмишдаги мутафаккирлардан бири айтибдики, ҳар қандай оғир юкнинг иккита тутқичи бўлади, уни кафтга ботадиган тутқичидан ушлаб кўчириш ақлдан эмас.

Ёмғир саваламоқда, сиз кўчага чиқдингиз, соябонни очдингиз. Шунинг ўзи кифоядир. «Яна жин ургур ёмғир!» — дея нолинишнинг нима кераги бор? Бу сўзлар на ёмғир томчиларига, на булутларга, на шамолга таъсир этади. Шундай экан «Оҳ, қандай ажойиб ёмғир!» — десангиз бўлмайдими? Бунинг ҳам ёмғир томчиларига таъсири йўқ, дея эътироз қилишингизни биламан. Бу — тўғри. Лекин бу сўзлар сизга албатта қувонч бахш этади, вужудингиз жимирлаб, ҳатто илигандек бўлади — кутилмаганда янграган хурсандчилик ана шундай ҳис уйғотади. Сиз шундай ҳолатга тушасизки, ёмғирни писанд қилмай қўясиз ва айни чоқда тумовга учрашдан ҳалос бўласиз.

Одамларга ҳам ўшандай муносабатда бўлинг. «Бу осон эмас» — дейишингиз мумкин. Йўқ, анча осондир. Зеро, сизнинг табассумингиз ёмғирга ҳеч қандай таъсир кўрсатмайди, лекин одамларга у кўп нарса беради; тақлид қонунига биноан вужудга келган жавоб табассум кулфат ва ғамни камайтиради. Бундан ташқари сиз ўзингизга боқиб, ўз ҳатти-ҳаракатингизни осонгина оқлай оласиз.

* * *

Ҳамма нарсани мустақил, бировнинг иродасига бўйсунмасдан бажариш — ҳузурнинг моҳияти шундадир. Турли ширинликлар ёрдамида унга деярли қийинчиликсиз эришиш мумкин; бунинг учун улар оғизга солинса кифоя. Кўпгина одамлар шу тариқа бахтни тотиб ҳузур қилишга розидирлар ва бу борада қаттиқ янглишадилар. Ўзингиз куйлашга уринмасдан шунчаки эшитсангиз, мусиқа унчалик завқ бағишламайди. Дарвоқе, шундан келиб чиқиб, бир содда одам мусиқани қулоқ орқали эмас, оғиз орқали қабул қилиб завқланаман» деганди. Ўзингиз расм солмаган тақдирда ҳам тасвирий санъат намуналарини ҳеч қурса коллекцияга йиғиб бормасангиз, яхши суратлардан олинадиган завқ амалда ҳузурбахш эмас, энтиктириб юбормайди, ҳар ҳолда; негаки гап баҳо беришда эмас, балки изланиш ва топишдадир. Одамлар спектаклга бориб зерикиб ўтиришади ва буни тан олишдан чўчишмайди. Саҳнада «кашф этмоқ» керак ёки жилла бўлмаса, кашф этилиши лозим бўлган нарсани ўйнамоқ даркор.

Бахт ҳамиша бизга тутқич бермайди, дейишади. Бу тасодифан қўлга киритилган омадга нисбатангина тўғридир. Лекин бу — бахт эмас. Ўзингиз ижод этган бахт алдамайди. Уни яратишга ўрганмоқ, ўрганганда ҳам мунтазам ўрганмоқ зарур.

Аристотель шу муносабат билан кутилмаганда шундай деганди, кимга сиёсат ёқса, ўша чинакам созандадир. У яна айтганди: «Ҳузур — бу қудрат белгисидир». Сўзларнинг жарангдор мукаммаллиги билан ҳайратга соладиган бу жумла одатий мантиқ чегараларидан ғоят узоқлаб кетган. Кўп марта беҳуда рад этилган бу ажойиб даҳони тушунишни истасак, айни шунга эътиборни қаратмоғимиз керак. Ҳар бир ишда чинакам муваффақият белгиси — ундан олинадиган ҳузурдир. Шундан маълум бўладики, меҳнат — дунёда завқ-шавққа муносиб яккаю-ягона нарсадир. Мен инсоннинг қудрати натижаси ва бу қудрат манбаи бўлган эркин меҳнатни назарда тутяпман. Яна таъкидлайман: кимгадир бўйсунмасдан мустақил ҳаракат қилмоқ даркор.

Биз ҳаммамиз басма-бас уйлар бунёд этаётган ғишт терувчиларни кўрганмиз. Улар ҳар бир ғиштни қандай ҳафсала билан танлашига эътибор беринг. Ҳар бир касб замирига ҳузур пинҳон бўлган, зотан ишчи ҳамиша ниманидир ўйлаб топади, кашф этади ва айни чоқда ниманидир ўрганади. Бироқ механикавий такомиллашиш зерикиш уйғотади; бугина эмас, агар ишчи ўз меҳнати билан уйғунлашиб, унинг таркибий қисмига айланмаса, кўпгина муаммолар юзага келади. Бу ҳолда у ҳар сафар ишни янгидан бошлашга, илгари ўз маҳоратини такомиллаштиришга сарфлаган нарсалардан фойдаланмаслигига тўғри келади, ва аксинча, ишнинг узлуксизлиги ва «меҳнат меҳнат туғдиради» ақидаси эркин, ўзига ва ўз ерига ўзи хўжайин бўлган деҳқоннинг бахтини ташкил этади.

* * *

Турмушда доимо беташвиш тирикчилик қилиб бўлмайди; баъзан бироз уқубат тортиш ҳам чакки эмас. Бахт замирида, шубҳасиз, қандайдир хавотир, эҳтирос, кескин дард мавжудки, у безовталантиради ва уйқудан уйғонишга мажбур қилади.

Одатда тасаввур бизга сезиларли моддийликка нисбатан кўпроқ бахт бағишлайди. Бу шу билан изоҳланадики, биз қандайдир қимматли нарсага етишгач, ҳамма нарсага эришдик, дея ҳисоблаб, янада олға босишдан воз кечиб, йўл чеккасига чўккалашга мойилмиз. Бойликнинг икки тури бор: биттаси бизни қўл қовуштириб ўтириб, зерикишга мажбур қилади, иккинчиси ерсиз деҳқон орзиқиб орзу қилган даладек бизни режаларга, ишга ундайди. Куч, қудрат ёқимли. Лекин биринчиси ҳам, иккинчиси ҳам сукунатда бўлмайди, ҳамиша ҳаракатда. Бекорчи ҳеч нимани ёқтирмайди. Ҳаёлга келган барча бахтни патнисга солиб унга олиб келиб беринг, лекин у бемор аччиқ доридан юз ўгиргандек афтини жийиради. Дарвоқе, ким мусиқани ижро қилишдан кўра уни тинглашни кўпроқ ёқтиради? Сизга ёққан нарсада мушкуллик, ғов бўлиши керак. Йўлда учраган тўсиқ сизни тетиклантиради ва ғайрат уйғотади.

* * *

Икки хил тоифадаги одамлар мавжуд: бирлар шовқинга кўникиб кетишади, иккинчилари барчага кишан солишга ҳаракат қилишади. Мен ишга киришаётиб ёки уйқуни кутаркан, кимнингдир шивирлаши ёки ўрнидан қаттиқроқ суриб қўйилган курси туфайли қаҳр-ғазабга тўладиган кўпгина кимсаларни биламан; мен ўзгаларнинг ҳаракатларига аралашишни ўзига қатъий ман қилиб қўйган одамларни ҳам биламан; улар қўшнисининг суҳбатини, кулгусини, ёки хиргойисини бўлишдан кўра ҳаёлига келган ажойиб фикрдан воз кечишни ёки икки соатлик уйқудан маҳрум бўлишни афзал билишади.

Бу икки тоифадаги одамлар дунёдаги ўзига зид кимсалардан четланишади ва ўзига ўхшашларнигина излашади. Шунинг учун ҳам хулқ-атвори ва биргаликдаги ҳаёт ҳақидаги мулоҳазалари билан кескин фарқланувчи оилалар мавжуд.

Оилалар борки, бу ерда иккинчисига ёқмайдиган нарсани қилиш пинҳона ман этилган. Кимгадир гулларнинг ҳиди, бошқа бировга қаттиқ овоз ёқмайди; бириси эрталаб, иккинчиси кечқурун сукунат талаб этади. Мана буниси диний мавзудаги гапларга тоқат қила олмайди, анави сиёсатдон сўз қотган заҳоти тишларини қисади. Барча ўзини ман қилишга ҳуқуқли деб билади ва тўла ғурур билан ундан фойдаланади. Биттаси: «Бу гуллар сабабли ҳар куни эрталаб менда бош оғриғи уйғонади», дейди; иккинчи биров кечқурун соат ўн бирларда эшикни тарақлатиб очиб ёпганлиги туфайли тун бўйи мижжа қоқмаганлигини айтади. Тушки пайт худди қайсидир парламентда бўлганидек ўзаро таъна қилишлар бошланади. Бу мураккаб схема бизнинг ҳаммамизга маълум. Ниҳоят барча хотиржам бўлиб, бир-бирига разм солишади ва ўзларининг чўлтоқ фикрларини намойиш қила бошлашади. Буларнинг ҳаммаси оқибатда касалванд турмуш ва ғамгин бахтга олиб келади.

* * *

Кўпинча дид ҳақида баҳслашиб бўлмаслигини айтишади, бу агар кимдир атиргулни, бошқа биров отни ёқтириши ҳақида гап кетганда ҳаққонийдир; аммо ажойиб атиргул ва жозибали от нимадан иборат эканлиги хусусида баҳслашиш ва ҳаттоки умумий фикрга келиш мумкин. Ўзаро суҳбатларда фикр-мулоҳаза юритиб, турлича, гоҳида қарши қарашларни айтиб, Гёте ва Шиллер бир лаҳзага бўлсин, ўзларига хос даҳоликни бой бермаганлигидан завқланмасдан бўлмайди. Бири иккинчисига «Мен эса бундай қилган бўлардим» жумласига монанд маслаҳат беради. Айни чоқда ҳар қайсиси унинг берган маслаҳати иккинчиси учун ҳеч нима билдирмаслиги ва ҳеч нарсага масъул қилмаслигини билиб туради. Маслаҳат берувчига қатъий тарзда маслаҳат йўлларкан, ҳар қайсиси ўз йўлидан боришда давом этаверади.

Менинг сезишимча, шоир ва умуман ҳар қандай санъаткор ўзи нима қила олади-ю нима қила олмаслиги ҳақида тақдир томонидан олдиндан хабардор қилинган бўлади; зотан, Аристотель, айтганидек, бахт қудратли кучлар аломатидир. Менимча, бу дастур барча учун манзурдир. Лекин зерикаётган кимса қудратидан ҳам даҳшатлироқ нарса йўқдир. Баджаҳл, аламзада номини олган кимсалар баджаҳиллиги туфайли аламзада эмаслар, балки ҳамиша уларни таъқиб этиб юрувчи зерикиш сабабли шундайдир — бу уларнинг баркамоликка интилишни истамаслиги белгисидир.

Бахт йўлида қилинаётган ҳамма нарса яхшидир. Санъат асарлари бундан яққол далолат бериб турибди. Кўпинча ўйлаб ўтирмасдан, дангаллик билан «мана, у бахтли», дейишади. Унга нигоҳингиз тушганда шундай таассурот уйғонади ҳам. Зеро, ҳар қандай эзгу ҳаракат ўз ҳолича жозибалидир ва инсон чеҳрасини ҳам жозибали қилади. Жумлаи жаҳонга аёнки, жозибали чеҳрадан чўчишга асос йўқ. Шундан мен тахмин қиламанки, баркамоллик кўринишлари ҳеч қачон рақобатда бўлмайди, балки номукаммаллик ва иллатларгина тўқнашишади. Қўрқув бунинг яққол далили. Қурқувни четга улоқтиринг. Ҳур-эркин киши ёнида қурол олиб юрмайди.

Ш. АЛЛАМОВ
таржимаси.

Тўрақўрғон районидаги «Ширинлик» комбинатида ишчиларга кўпгина қулайликлар яратилаяпти. Айниқса меҳнаткашларни иқтисодий тақчилликдан ҳар жиҳатдан муҳофаза қилишга эътибор ортмоқда. Комбинатга қарашли «Умид» болалар боғчасида ҳам кичкинтойларни маънавий баркамол этиб тарбиялаш масаласи жамоанинг диққат марказида турибди. Шу боис боғчада 360 нафар болакай ва қизалоқлар шоду ҳуррам тарбияланмоқдалар.

СУРАТДА: тайёрлов гуруҳи тарбиячиси Римма Кинзабулатова машғулот пайтида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ
олган сурат.

УНУТИЛГАН КАСБ-КОР

Аслида елимчилик авлодидан эканман. Исмоғил елимчининг уч фарзандини ҳам — Мираҳмад елимчи, Маҳамад елимчи, Холмуҳаммад елимчи дейишаркан. Улар қассоб, кўнчилар билан бориш-келиш қилиб, доим иноқ яшаб, калла-почалар олиб туришар, шуларни қайнатиб, елим тайёрлаш, елимларни эса косиб, халқ усталари олиб, буюмларига ишлатишар экан.

Елимчилик ўта ардоқли касблардан бири бўлиб, кишини ҳаяжонга соладиган ўзига хос тарихи бор. Айтишларига қараганда, ота-боболаримиз шу касбда меҳнат қилиб келишган.

Илгарлари елимчиларнинг корхоналари бўларкан. Бу касбга асосан оила бошлиқлари бош-қош бўлиб, ишчилар улар кўрсатмаларини бажаришар, қиртишлардан елимгина эмас, ҳатто совун, шамлар ҳам тайёрлашар экан. Шунингдек, ҳайвон суякларини ҳам исроф қилмай, турли хил буюмларни ҳунармандлар суяк билан безатишда фойдаланишар экан.

Пойтахтимизнинг қадимий Эски шаҳаридаги «Пичоқчи», «Каллахона», «Лангар» маҳаллаларида яшаётган авлодларимиз «Кўкча» даҳасининг «Қурбақаобод» деб аталувчи дала ҳовлиларда яшашиб, ёзда деҳқончилик, йиғин-теримдан сўнг, баҳор бошланиб кунлар исигунча елимчилик билан шуғулланишар, чунки иссиқ пайтларида елимни қотириб бўлмас экан.

Собиқ «Нишабқулоқ» маҳалласидаги бобом Мираҳмад елимчи қурдирган дала ҳовлисини бузиб, ўрнига янгисини қурмоқчи бўлганимизда қўш синчли уйимиз девори орасидан кутилмаганда бир жуфт оппоқ молнинг қовурға суяги, бир болта ҳам чиққани эсимда. Ажабланиб сўраганимда дадам: «Бу суяклар ва болта авлодимиз елимчи эканлигини унутмаслик кераклигидан далолат бераяпти, энди тушундингми, ўғлим» дегандилар.

Шундан бери бу касб қанақалигини қайта-қайта сўрайдиган бўлиб қолдим. Дадам ва бошқа уруғларим ҳикояларини эшитиб, елимчилик завқли бўлса-да, машаққатли касблигини билиб олдим.

Орадан йиллар ўтиб, ўтмишни эслаш пайти келди. Ота-боболар касби, маданияти ардоқланаётган ҳозирги кунларда катта оиламиз даврасида елимчилар сулоласидан бўлганимиз ҳақида гурунглашиб ўтирганимизда не-не машаққатларни бошларидан кечирган, ҳамон тетик, меҳнат қилиб чарчамас, саксон ёшдан ошган муътабар онамиз Маҳинабону Мирсултонова шу касбда ҳам ишлаганликларини, елим қандай тайёрланишини гапириб бердилар.

— Янги тушган келин эдим. Елимчиликда иш кўп бўларди. Кузнинг охиридан баҳор бошланишигача тиним йўқ. Ундан кейин дала ишлари, деҳқончилик. Қайинсингилларим Зебуннисо, Тўланнисолар билан дош қозонда икки кечаю икки кундуз каллапоча, моллар думларидан қайнаб-қайнаб, сумалакдек сап-сариқ пишиб, суяклари ажралиб қолган, аталага айланган суюқликни томга олиб чиқиб, каттакон сопол тоғора устига қўйилган новдадан тўқилган саватга қуярдик, — деб ҳикоя қилдилар онамиз. — Саватдан у оқиб тушгач, суякларни бир четга ажратиб қўярдикда, ёғларин сопол пиёлаларга қуйиб, болахонага қотсин деб териб қўярдик.

Қозонда қолган қоп-қора қуйқага ишқор солиб қотирилса, жуда яхши кир совун бўларди. Ёғлари эса қотгач, ичига пилик қўйиб, шам-чироқлар тайёрланарди. Атрофи очиқ болахонага чий ёзиб, ҳалиги тоғарадаги ёпишқоқ қотишмани тасмадек-тасмадек кесиб, қатор ёйиб қўйсак, тарашадек елимга айланиб қоларди. Кейин қўқон аравага солиб бозорга ва буюртмачиларга жўнатилар эди.

Ҳа, эндиликда «фалон елимчи» деган гаплар мутлоқ эшитилмаяпти. Аждодимиз елимчи эканлигини айрим қариндош-уруғ, танишларгина билишади. Илгарлари елимчилик қўл меҳнати, қийинчиликлар билан эл-юртга танилган бўлса, эндиликда техника мавжудлигидан нафақат қора моллар, дарахт, ҳатто балиқлардан ҳам елимлар олинаётир.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон давлат санъат музейининг катта илмий ходими.

ХАЙРЛИ ТАШАББУС

Андижон вилоят ҳокими касаба уюшмалари бирлашмаси раёсати ҳамда кўплаб меҳнат жамоаларининг Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллиги муносабати билан 27 февраль куни шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ташаббусини маъқуллаб махсус қарор қабул қилди.

Шанбалик куни ишлаб топилган маблағ буюк шоир юбилейини ўтказишга, Андижонда ва Боғишамол даҳасида барпо этилаётган Бобур боғига, вилоятдаги кам даромадли оилаларга ёрдам кўрсатишга сарфланади.

«ПАХТАКОР» ФАЛОКАТИ: ХУШОМАД ҚУРБОНЛАРИ

«Остонкино» телерадиокомпаниясининг ўтган якшанба куни намойиш этилган «Кремль деворлари ортидаги сирлар» кўрсатувида иштирок этган собиқ СССР прокуратураси махсус ишлар бўйича собиқ катта терговчиси Алексей Калиниченконинг шаҳодат беришича, Ўзбекистон футболининг фахри саналган «Пахтакор» командасининг ўйинчилари ва Тошкент-Минск йўналишида учаётган самолётдаги бошқа йўловчилар мустабид тузумнинг қурбони бўлган экан. Терговчининг айтишича, ўша замонда чексиз ҳокимиятга эга бўлган КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби Леонид Ильич Брежневнинг шахсий самолёти осмонга кўтарилган пайтда унинг йўлида учраши эҳтимол тутилган самолётлар (туридан қатъи назар) уриб туширилиши ёхуд учиш баландлигини ўзгартириши шарт эди. Бош котибга хушомад қилишга доимо шай турган ҳарбий-ҳаво кучлари генералларининг буйруғига биноан Тошкент-Минск йўналишида учаётган самолёт учиш баландлигини (11.100 метр) ўзгартиради, натижада 1979 йилнинг 11 августида 5000 метр баландликда учаётган бошқа самолёт билан тўқнашади. Миллионлаб мухлисларнинг қалбини ларзага солган машъум фалокат шу тарзда содир бўлган экан.

(ЎзА).

Хотира соврини

АНЪАНАГА САДОҚАТ

Чарм тўп мухлислари орзиқиб кутган кунлар ҳам етиб келди. Ўзбекистонимизнинг етакчи футбол жамоалари мавсумнинг дастлабки расмий учрашувларини анъанага биноан «Пахтакор-79» хотира турнири баҳслари билан бошлашди. 1979 йил ёзида авиация ҳалокати орамиздан юлиб олган пахтакорчилар хотираси ишқибозлар ёдида мангу қолади. Ҳар гал яшил майдон узра футболчилар куч синашганда беихтиёр Олим Аширов, Михаил Ан, Владимир Фёдоров, Сергей Покатилов, Шуҳрат Эшбўтаев ва уларнинг сафдошлари намойиш қилган мафтункор ўйин кўз ўнгимизда кино тасмасидаги каби қайта-қайта ўтаверади. Бугунги футболчиларимизни ўша 17 баҳодир билан таққослайверамиз.

Бу йил хотира турнирида илк бор чет эллик спортчилар ҳам қатнашишади. Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Жанубий Кореянинг «Сонг-Сил» футболчилари икки жамоа таркибида бизнинг жамоаларимиз билан конкурсдан ташқари тарзда куч синашишади.

Бош соврин учун курашни жамоалар тўрт гуруҳга бўлинган ҳолда бошлашди. Ўз гуруҳларида ғолиб чиққан командалар ярим финалга йўлланма олишади. Хотира турнири пахтакорчилар ҳалок бўлган кун 11 августда якунланади.

«А» гуруҳида мусобақалашаётган жамоалар дастлабки турда қуйидаги натижаларга эришишди. «Бинокор—Пахтакор-79» (Қибрай) футболчилари Чирчиқнинг «Кимёгар» жамоасини 3:1 ҳисобида мағлуб этишган бўлса, олий табақанинг янги аъзолари баҳсида «Шифокор» (Гулистон) — МАСК (Тошкент)дан устун келди.

«В» гуруҳида ҳам мусобақалар бошланди. «Орол» (Нукус) ўйинчилари Тошкентнинг «Трактор» жамоаси дарвозасига уч тўп йўллашган бўлса-да, ўз дарвозаларидан 5 тўп ўтказиб юбориб, мағлубият аламини тортишга мажбур бўлишди. «Сонг-Сил-2» футболчилари «Янгиер»ни 3:0 ҳисобида доғда қолдиришди. «Машъал» (Муборак) — «Маъданчи» (Бекобод) учрашувида дуранг натижа (1:1) қайд этилди.

«А» ва «В» гуруҳларидаги учрашувлар Тошкент вилояти ўйингоҳларида ўтаётган бўлса, «С» гуруҳидаги жамоалар ўз баҳсларини Навоийда ўтказадилар. Бу гуруҳда ғолиблик учун Бухоронинг «Нурафшон» ва «Бухоро», Самарқанднинг «Динамо», Термизнинг «Сурхон», Қоғоннинг «Локомотив», Қаршининг «Насаф», Зарафшоннинг «Прогресс» ва Навоийнинг «Зарафшон» жамоалари ўзаро беллашадилар.

«Д» гуруҳида эса Фарғона водийсининг 9 жамоаси баҳс юритади. Улар орасида ўтган йилги хотира турнири ғолиби Наманганнинг «Навбаҳор», ўтган йилги Ўзбекистон чемпионларидан бири Фарғонанинг «Нефтчи», олий табақа аъзолари Қўқоннинг «Темирйўлчи», Андижоннинг «Наврўз» каби кучли жамоалар бор.

М. ТЎХТАМИРЗАЕВ.

«Қишлоқ ҳақиқати»нинг
ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ

КОРХОНА
ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ОМБОРДАН
АВТОСЕРВИС УЧУН
ҚУЙИДАГИ МАХСУС АВТОУСКУНАЛАРНИ
СОТАДИ:

мувозанатлаш дастгоҳи;
шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш мосламаси;
ғилдиракларнинг жойлашувини ростловчи кўтаргичсиз стенд;
шиналарни таъмирлаш (вулканизациялаш) мосламаси;
энг аъло (супер) асбоб;
зарядлаш-қувватлантириш қурилмаси;
патронсиз электр парма (дрель);
гидравлик исканжа;
гидравлик усулда шиналарни ўрнатиш ва бўшатиб олиш мосламаси;
тўрт устунли кўтаргич;
икки устунлик кўтаргич;
пайвандлаш аппарати;

Тўлов усули — турлича. Олдиндан 100 фоиз ҳақ тўланади. Тошкент шаҳридан буюртмачининг ўзи олиб кетади.

Мулоқот телефонлари: 34-25-81, 34-66-44.
Манзилимиз: 700099, Тошкент шаҳри, Амир Темур кўчаси, 118-уй, 607-хона, «Шаҳристон» бекати (янги телеминора ёнида).

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ, (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ, (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, Т. СОЛИЕВ, Р. ТУРСУНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Узплодоовощвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:- 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР. Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими —32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-32. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими—32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими —32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими —32-54-49, 32-54-52. Эълонлар бўлими — 32-58-79.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткич — 64.602.

1 2 3 4 5 6

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди — 19.30 Буюртма Г—6[illegible]